PROMIN

ПРОМІНЬ

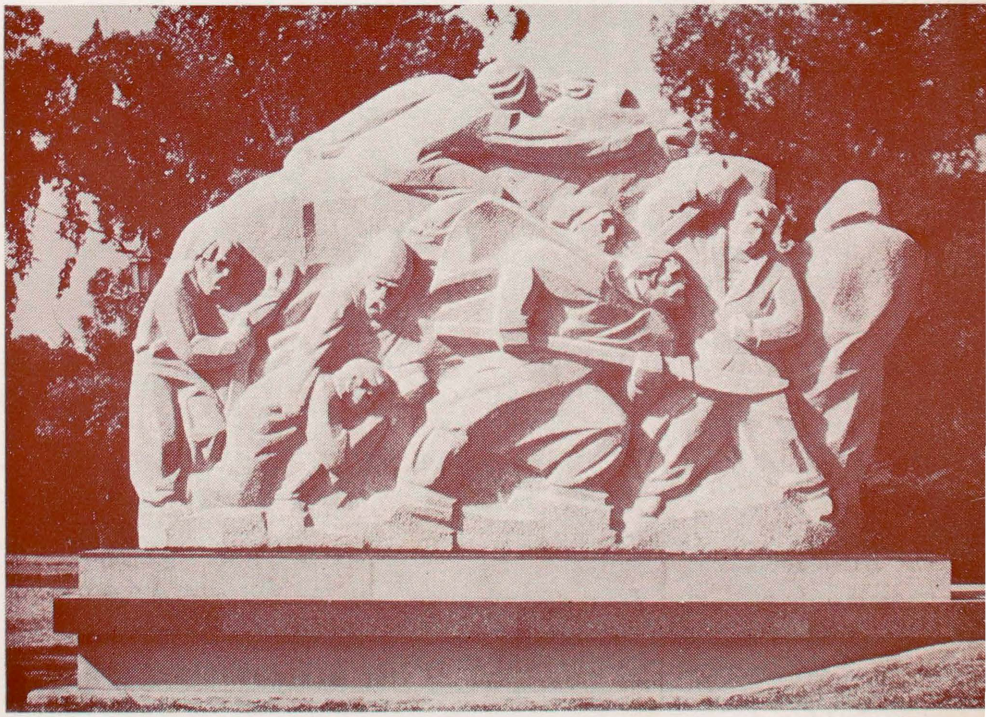

Ч. 3
БЕРЕЗЕНЬ
1981

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XXII БЕРДЕЗЕНЬ 1981 Ч. 3

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮС УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No .3 MARCH, 1981 VOL. XXII

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$10.00
Передплата до інших країн	10.00
Поодиноке число	1.00

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$10.00
Subscription in other countries	10.00
Single copy	1.00

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Г. Сенишин — Тарас Шевченко — поет, пророк, учитель, історик, маляр ... 1

Д-р Н. Апонюк — Йордан - Водохреща на тлі українського минулого ... 4

— Линда Лазарович продовжує студії ... 7

Т. Горохович — Діти і книжки ... 8

Музейні Вісті — Збірка глечиків Рупчана в Українському Музеї ... 10

Multiculturalism — Canada ... 12

„Сучасність" — Ідея і мета життя Шумука ... 13

С. Гриник — Вшанування Марії Лазарук ... 14

Percival Cundy — Lesya Ukrainka ... 15

I. Harmata — Leo Faryna ... 18

Відділ для дітей ... 20

К. Рожак і Р. Фарина — Звіт Пров. З'їзду ... 21

Квіти незабутнім ... 24

Громадська і родинна хроніка ... 26

Річні звіти відділі ... 30

Довкола дому ... 32

При праці для „Променя" ... 33

НА ОБКЛАДИНЦІ: Лео Мол — Гайдамаки

ВИДАННЯ, ЩО ЇХ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Блискуча зоря, княжна Анна Всеволодівна, Митр. Іларіон	$ 0.50
Вибране, Г. Мандрика	1.50
Видатні жінки України, Н. Полонська-Василенко	6.00
Довідник про Союз Українок Канади	0.10
Листки взорів з мистецької книжки, хрестиками, явор., низинкою	0.25
Дорогами Сорокріччя, Н. Когуська	1.50
Збірка матеріялів, 100-річчя з дня нар. Лесі Українки	2.50
На крилах пісень, пісні з нотами на слова Лесі Українки	10.00
На Роковини Івана Франка	1.00
Програма для Молодших Відділів СУМК	2.00
Програма на свято Л. Українки і О. Кобилянської	1.00
Програма на свято Св. Миколая	2.50
Про життя і творчість Ольги Кобилянської	0.50
Підручник для Надзірної Ради Молодших Відділів СУМК	7.00
П'єса, „За нами, сестри!", Анна Звоздецька	1.50
П'єси для молоді	2.50
Програма для садочків	1.50
Візитівки, з смолоскипом, тузин	1.00
Портрет Лесі Українки	2.00
Картки на листи з ковертами, з смолоскипом, тузин	1.50
Макатки — сувенір з Ювілею 50-ліття Союзу	5.00
Прапорчики, на ньому смолоскип, тризуб, клиновий листок	1.50
„СМОЛОСКИП" — відзнака СОЮЗУ УКР9АЇНОК КАНАДИ	7.00
Срібні ложечки, з смолоскипом	9.50
Також маємо серветки, з смолоскипом, добра якість, тузин	1.50
50-річчя здобуття громадських прав Української Жінки, Г. Янішевська	0.75
Статут Союзу Українок Канади	0.25
Твори Лесі Українки, а англійській мові, КУК	7.50
Три сильветки, Л. Білецький	1.50
Українські коляди, С. Яременко	0.75
Українська жінка в хореографії, М. Пастернакова	3.00
Чарівний діямант, М. Погідний-Угорчак	2.00
Юний Скоморох, п'єси для молоді	6.00
Я вернуся, О. Крамар	0.50
Pysanka: Icon of the Universe — Museum U.W.A.C.	3.95
"Ukrainian Canadiana" U.W.A.S.	12.00
The Development of Ukrainian Classical Music, D. Woziy	0.50

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA

#25 11024 — 82 Ave.,

Edmonton, Alberta T6G 0T2

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

Тарас Шевченко – поет, пророк, учитель, історик і маляр*

"Благословенна хай буде година
І тая хата й село
Що Україні принесло
З великих — найбільшого сина".

Це так промовляв Богдан Лепкий в одну з святочних роковин у пам'ять Тараса Шевченка.

І ось ця благословенна година принесла нам нашого поета, пророка, учителя, історика, співця тяжкої жіночої долі, а заразом і великого маштабу маляра з гармонійним кольоритом пейсажів і живим втіленням портретів — нашого ґенія Тараса Григоровича Шевченка.

Ті всі вичислені мною прикмети втілились Божим духом не в дитину багача чи якогось достойника, а прийшов цей ґеній на світ в хатині бідного кріпака.

Галина Комарівна каже:

"Не на шовкових пелюшках,
Не у величному палаці, —
В хатині бідній він родився,
Серед неволі, тьми й праці."

І саме втілення цього Божого духа допровадило Тараса Шевченка не до земного багатства, але до рівня духового провідника закріпощеного народу. — Ним залишена письменницька спадщина — велика. Ці твори змістило Наукове Товариство його імени в Варшаві — під редакцією Павла Зайцева в 14-ох томах. З поміж них найбільшого значення набула збірка поезій видана 1840 р. в Петербурзі під назвою "Кобзаря".

Слово "Кобзар" — це ім'я народнього співця. Співця історичної минувшини, співця долі закріпощеного українського народу. — Це ім'я зразу утотожнено з особою Тараса Шевченка, а книжка "Кобзар" стала настільною книгою кожного свідомого українця, а часто кажемо, що це наша світська євангелія.

Тут згадаю покійного військового священика сл. п. отця Павла Пащевського, який кожночасно відправляючи Службу Божу — навівши слова св. Євангелії — казав — а ось Тарас Шевченко писав, чи вчив нас так і так.

Поучення Тараса Шевченка актуальні й сьогодні. Він простудіював, прослідив правдиву ситуацію свого народу й проголосив в "Переспіві" 11-го псальму свій дороговказ:

"... Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово..."

і він дотримав свою обіцянку й тим словом зрушив, потряс всі верстви суспільства українського народу, а за це для себе здобув лише славу й гірку, тяжку долю.

Він вірив, що лише освітою можна покращати життя свого народу. Для цього змалював славну минувшину своєї батьківщини, щоби всі знали хто вони, чого й ким вони закуті.

Їздивши по Україні, відвідував приятелів і тоді довелось побувати у багатьох панів, із роду українців, і він побачив, що вони тягли руку з московським урядом, а з мужиками поводились не ліпше, як чужі пани — ляхи чи москалі. — Тоді він написав поему "Посланіє до живих і мертвих і ненароджених земляків моїх", в якому викладає філософію свого життя. Ці вказівки, ці поучення — як бачимо з наголовку — звернені також і до нас — тих, тоді ще ненароджених. І ті слова актуальні до сьогодні й служать нам дороговказом.

"В своїй хаті — своя правда й сила й воля!" — пролунали святі слова. Дальше він закликав:

"Учітеся брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь
Свого не цурайтесь!.."

Знова, звертаючись до тих, що виголошували багато гарних слів про волю, братерство, рівність, але ж до життя їх не прикладали, попереджував: "Схаменіться! Будьте люди,
Бо лихо вам буде:
Розкуються незабаром
Заковані люди:" а опісля закликав: "Умийтеся! Образ Божий
Багном не скверніте!
Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать..."
Він кликав:
"Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата

---

* Доповідь виголошена на святі Шевченка у Ворм Мінерал Спринґ, Флорида в березні 1980 року. Авторка Галина Сенишин з Монтреалу.

Нехай мати усміхнеться
Заплакана мати."

Коли вглиблюємося в ті слова, насправді дивуємося їх актуальності.

Частину своїх віршів писав Тарас Шевченко на засланні й ховав записані папірці за халявою чобота. Цю творчість назвав захалявною літературою. Так появилась збірка поезій "Три літа".

Ось проминуло вже більше сто років і сьогодні появляються в Україні заборонені літературні твори, які називають тепер самвидавною літературою, яка поширюється скоро й здобуває собі більше признання, як офіційно видані — з соціялістичним реалізмом до занудження — твори.

З розповсюдженням "Кобзаря", а відтак і решти його захалявної творчості, зростав не лише культ самої особи Шевченка, але поширювались його ідеї, його кличі.

Самого Шевченка вітали, як апостола волі. Він, передусім, захопив широкі кола молоді, їх усвідомлював і визначив нову мету їхніх стремлінь. Для них з творів Шевченка прозвучала обновлена ідея їхнього життя. Друковані примірники "Кобзаря" розкуплено й приходилось ручно переписані примірники розповсюджувати поміж студіюючою молоддю. Про це згадує О. Барвінський в своїх споминах. Він пише: і "невідомі досі Шевченкові пісні ширилися у сотнях — тисячах відписів, читались, вивчувались на пам'ять, деклямувались. Огненне слово Тараса загрівало молоді серця, та й старі молоділи".

Дивом дивується, за римами Шевченка, безіменний сучасник цього відродження:

"І, о диво, трупи встали
І очі розкрили..." (В. Петрикевич, Збірка "Слово" 7 том).

Це було минулого століття. — Але цікаво тепер провірити, чи в кожній хаті знаходиться ця для нас "світська євангелія"? Сьогодні — в часі матеріялістичного наставлення — зауважуємо, що голоси духових провідників, голоси письменників і поетів, голоси наших дисидентів дуже повільно пробиваються через цю матеріяльну призму сьогоднішнього світосприймання. Французький письменник Бальзак твердив, що слово сказане в "великій літературі" — це зброя, яка може зробити те, чого не змогла зробити зброя Наполеона: Чи согодні це твердження актуальне? — Однак, слова нашого пророка Тараса Шевченка співзвучать з словами сьогоднішнього писаного слова.

— "Доробилась Україна до самого краю...
Й помагають перевертні господарювати
І з матері полатану сорочку здіймати".

Ужите тут слово "мати" — пригадує, що Шевченко велику частину в своїй творчості — після історичної бувальщини — приділює жіночому питанню. Жінка у Шевченка змальована як матір, сестра — Катерина, Оксана — перша дитяча любов, сильветки упосліджених жінок: Наймичка, Катерина, Утоплена, Причинна, Княгиня. Зустрічаємо й присвяту Варварі Репніній й багато інших. — Однак іновацією Шевченка це впровадження сильветки жінки — матері, як уосіблення батьківщини України. В поезії "До Основяненка" — Україна

"Обідрана сиротою
Понад Дніпром плаче:
Тяжко, важко сиротині,
А ніхто не бачить...
Тільки ворог, що сміється..."

Поет запитується в іншім місці:

"Що ж вона зробила?
За що вона гине?
За що її діти в кайданах терплять?"

І Шевченко звертається до нас в Гайдамаках з проханням:

"А Ви Україну ховайте!
Не дайте матері, не дайте
В руках у ката пропадати!"

Найбільш яскраво малює поет постать Матері — України в "Розритій Могилі":

"Світе тихий, краю милий, Моя Україно!
За що тебе сплюндровано
За що, мамо, гинеш?"

й залишає нам велике завдання; зняти з Матері — України кайдани, працювати для неї та привернути їй колишню славу й велич.

Таке представлення батьківщини підносило не лише культ Шевченка, але й пробуджувало свідомість народу.

І хоч, як прийшов час "визвольних змагань" і в великій мірі справдились побоювання Шевченка "її окраденую збудять", все ж таки пророчі слова нашого генія вже в великій мірі приготовили загал, збудили частинно з глибокого сну, зрушили до самих основ наше суспільство.

І власно ті пророчі слова, маючи цю невмирущу й всеактуальну силу стають і теперішнім поетам і малярам тим надхненням, які своїми словами, чи мистецькими картинами продовжують розпочату Шевченком працю.

Одна з найбільш видатних поеток сьогоднішнього часу — Ліна Костенко — шукає розв'язки в своїх складних роздумуваннях в психологічній розмові з Поетом.

"Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон."

При кінці цих дуже складних міркувань вона вкладає в гранітну постать Тараса, який дивиться суворо, такі слова:

"А ви гартуйте ваші голоси!
Не пустослів'ям, пишним та барвистим,
не скаргами, не белькотом надій, не криком,
не переспівом на місці,
а заспівом в дорозі нелегкій.
Бо пам'ятайте, що на цій плянеті,
відколи створив її Пан-Бог,
ще не було епохи для поетів,
але були поети для епох!"

Знова ж Ольга Марунич, в поезії "Хадожникам", закликає мистців не малювати Шевченка плебеєм у кріпацькій пошарпаній свитині, не малювати Шевченка солдатом, не малювати поета в печалі — вона хоче бачити нашого поета, пророка "володарем дум України, світочем, щастям народу", бо "в Шевченка є народження дата, дати ж смерті в Шевченка немає!"

І сталось так, немов би, мистці в Україні почули ті заохочуючі слова. Панас Заливаха, Алла Горська, Людмила Семинкина й Галина Севрук виробили в 1961-ому році мозаїку в вестибулі Київського університету в 150-ліття з дня народження поета. На стіні була предсталена величава постать Тараса Шевченка в промінних сонця, в плащі з довгими полами з піднесеними, затисненими в кулаки руками, а в долні був такий цитат:

"Чи буде суд?
Чи буде кара, царям — царятам на землі?
Чи буде правда на землі?
Повинна буть.
Бо сонце встане й оскверненy землю спалить."

Опріч того, тими ж артистами був вироблений вітраж, на якім грізний Шевченко одною, високо піднятою, рукою тримав книжку, а другою пригортав покривджену жінку, яка зображала Україну, а під тим були слова, які Шевченко поставив собі за дороговказ ще в 1898 році:

"Возвеличу малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх поставлю слово . . ."

Ці високо-мистецькі твори, зі своєю глибокою символікою, були несприятливими для окупанта нашої батьківщини й вони знищили не лише мистецькі твори, але й головний ініціятор — інспіратор тих мистецьких задумів — Алла Горська — заплатила за них своїм життям.

Так бачимо, що Шевченкові ідеї, проро-

О. О. Бризгунов — Т. Шевченко — скульптура

чі й поучаючі слова актуальні сьогодні, не тратять своєї сили, а виконують їм призначені поетом завдання й тому з вдячністю мушу повторити слова Богдана Лепкого, як подяку Богові: "Благословенна хай буде година і тая хата й село, що Україні принесло з великих, найбільшого сина. БЛАГОСЛОВЕННА!"

Галина Сенишин

ВЕЛИКОДНІ ПРИВІТИ ДО ЖУРНАЛА

В ОСТАННІМ ОБІЖНИКУ ЦЕНТРАЛЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК ПРИГАДУВАЛА ВІДДІЛАМ ПРО ВЕЛИКОДНІ ПРИВІТИ ДО ЖУРНАЛА. ПРИВІТАЙМО ОДНІ ОДНИХ ТРАДИЦІЙНОЮ ВІСТКОЮ У НАЙБІЛЬШ РАДІСНЕ СВЯТО — ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО. ПРИВІТИ ПРОСИМО НАДСИЛАТИ ТАК, ЩОБ ВОНИ БУЛИ В РЕДАКЦІЇ НЕ ПІЗНІШЕ ЯК 20 БЕРЕЗНЯ. ЦЕ БУДЕ ВАША ПИСАНКА ЖУРНАЛОВІ ЗА ЯКУ НАПЕРЕД ЩИРО ДЯКУЄМО.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ

ЙОРДАН – ВОДОХРЕЩА НА ТЛІ УКРАЇНСЬКОГО МИНУЛОГО

Д-Р НАТАЛЯ АПОНЮК

Присвята о. В. А. і А.А.

Останніми часами все частіше згадується про Хрещення України, яке будемо відзначувати за пару років. Мені цікаво, як читачі уявляють цю давню подію тому, що (на мій погляд) декому трудно уявити, що тисячу років тому, на землях теперішньої України, вже були початки відмінної цивілізації.

Ще в дев'ятому столітті існувала держава і є докази, що якась форма національно-державної організації існувала ще в сьомому і навіть у п'ятому столітті. Про цю дохристиянську культуру мало знаємо. Але факт є, що культура Київської Русі почала розцвітати тільки після прийняття християнства. Завдяки своєму географічному положенню на перехресті двох важних торговельних шляхів, сам Київ став одним з найбагатших міст в Європі. Завдяки своїм християнським і культурним зв'язкам з Візантією (Константинополь, столиця Візантії, був тоді джерелом світла в темноті европейського середовища) у Київській Русі уже в 1017 році почалося будування того чудового Собору Святої Софії, який мають нагоду оглядати навіть сучасні туристи. Князі Київської Русі мали близькі династичні зв'язки з монархами країн Західньої Европи і коли Анна, донька князя Ярослава, вийшла заміж за французького короля Філіпа, вона була одинока грамотна людина в цілій французькій королівській родині того часу.

Слава Київської Русі довго не тривала. Уже спочатку 13 століття Київська Русь почала занепадати в наслідок історичних подій (внутрішніх і зовнішніх). Другі міста, такі як Галич на заході, Новгород, Владимир і Суздаль на півночі, почали перебирати величність Києва. Але Київська Русь усе ж таки стала фундаментом не тільки української культури, але й російської та білоруської.

Якщо нам трудно уявити події, які відбувалися тисячу років тому, то ще трудніше уявити, щонайменше десять тисяч років тому (дев'ять тисяч років перед Хрещенням України) вже були мешканці на землях теперішньої України. Значить, тяглість нашого народу починається не від християнства, але з глибокої давнини.

Про вплив християнства на довголітнє поганське населення земель, які відносно пізно з'єднались неміцно під проводом Київського князя, Митрополит Іларіон писав у своїй праці, **Дохристиянське вірування українського нардоу:**

> "Охрещення Русі ... не було добровільним, а це й була причина, що народ сприймав Нову Віру часом тільки зовнішньо, а сам тримався віри старої. Це був зовсім послідовний висновок з самого нашого тодішнього життя: стародавня віра була міцно пов'язана з довкільною природою й землеробством, а вони не змінилися від Хрещення. Стародавня віра давала нашим предкам усю реальну філософію всього біжучого життя, навіть її поезію, усе повне розуміння — хоч і неправдиве з нового погляду — життя й довколішніх явищ природи; ця народня філософія вироблялася довгими віками, увійшла в плоть і кров наших предків, а тому легко й відразу забутися не могла.
>
> Новоі Християнської Віри глибше не знали, ідеологію її низи мало розуміли, а жити й мислити треба було й далі, хотілося і розуміти все те, що робиться навкруги, — і предки наші позоставалися і при старих віруваннях, і при старій ідеології, сприйнявши з нового головно зовнішні форми, що допомагали йому в житті.
>
> Народ і не міг, і не хотів відійти від своїх стародавніх вірувань, що складалися довгими віками, і що дали йому повну систему життєвого світогляду, через що він, — бодай по своєму, — розумів світ і життя. До нового народ пильно прислухався та придилявся, і брав із нього те, що розумів, поєднуючи його з стародавнім. Оце й складало істоту двоєвір'я: до готового й усім сильно защепленого старого вірування помалу входило маленьким і тоненьким джерельцем нове християнське. 1)

На протязі років і століть, більше закріплялось християнське вірування, переймаючи і перетворюючи значення старого. Іншими словами, поганські обряди перейшли процес християнізації. Так було і з нашими зимовими релігійними святами, починаючи Різдвом а кінчаючи Йорданом — Богоявленням Господним. Як доказав професор Леонід Білецький (див. "Історія української літератури, том I) ціле християнське велике свято Різдва Хри-

стового об'єдналось з поганським обрядом коляди збігається з ще давнішим грецьким святом "каланди" на честь бога Діониса, яке відбувалося від 24 листопада до 5 січня (за старим стилем). Між грецьким святом "каланди" а українською колядою є багато спільного. Цю обрядову спільність Білецький пояснює двома причинами: "по-перше, **єдністю натуралістичних уявлень** обох хліборобських народів (грецького й українського), що відбились на їх обрядах, а по-друге, **культурним впливом грецької обрядової дії**, з якою український народ міг познайомитись у своїх взаєминах із грецькими колоністами в Україні. 2) Обряд коляди пов'язаний з початком ніби нового господарського року. Хоч літо ще далеко, всі думки хлібороба уже були звернені на врожай. Отже господар робить усе те, що в його силі, щоб досягнути найбільші достатки й мати найкращий добробут.

Зупинимося на святі Йордан — Богоявлення Господнє. Як усім відомо, в нашій християнській вірі це свято відзначує хрещення Ісуса Христа, коли Йому сповнилось тридцять років (повноліття після державного римського і народнього жидівського закону), і об'явлення Йому Бога-Отця. Йордан попереджує Щедрий Вечір, який, на думку Митрополита Іларіона, так називається тому, що "щедрий" значить "багатий" і того вечора кожному щедрують, "цебто бажають достатку. 3) Але маємо ще й інші народні назви на ці свята — "Голодна Кутя" на Щедрий Вечір і Водохреща, Водохрищі на Йордан. Ці народні назви, як і самі наші українські християнськ іобряди, пов'язують нас з нашою давниною (Митрополит Іларіон зауважує, що слово "Водохреща", як календарна назва свята, згадується вже в Іпатієвому Літопису під 1148 роком 4), також з нашими дохристиянськими ритуалами.

Про назву "Голодна Кутя" є декілька пояснень. Білецький пише, що день називається "Голодною Кутею" тому, що до посвячення води ніхто не їсть. 5) Митрополит Іларіон піддержує цю думку: "цілий день постять, а тому ця третя кутя зветься Голодною (Куті: — під Різдво, 2 — під Новий рік). 6) Але С. Килимник зауважує, що і на "Багату Кутю" (на Різдво) не їдять аж "до зорі". Він пропонує, що коли на Багату Кутю засідали "бог урожаю" й опікуни "хатнього огнища" та ниви, на Голодну Кутю "не закликались 'лихі сили', вони мусіли бути голодні, щоб ніколи в господарство не приходили. 7) Це останнє вияснення виглядає точніше, коли береться до уваги обряди зв'язані зі святом Голодної Куті.

Самі обряди до певної міри відмінні від околиці, але всюди вони посвячені господарству — його "зачалкуванню" (заклинанню) від лихих сил та накликанню добробуту в наступній весні. Обряди найбільше детально описує С. Килимник у першому томі **(Зимовий цикль) Українського року в народніх звичаях в історчному освітленні.** Він пише, що вранці 5 січня (за старим стилем) господар доглядає худобу, розмовляючи з нею й заклинаючи її, щоб не чіпати лихі сили. Білецький додає, що теж вранці господар ставить кутю й узвар на покуті на сіно, яке лежить ще від Багатої Куті. Кутю накриває хлібом, а узвар книшем. 8) Після свячення води в церкві, господар наливає свячену воду в миску, накриває книшем, або паляницею і окроплює хату. Тоді з цілою родиною одягненою по-святочному, господар обходить і посвячує все своє господарство. У кожному будинку він накреслює крейдою хреста. (Саме вживання крейди теж уважалось чародійним. Книш, або паляниця, якою була накрита свячена вода, ділять на частинки, які подають худобі підчас обходу. Повернувшись до хати господар знов кропить хату і після молитви родина сідає за стіл. Білецький пише, що вечеря складалась з пісних страв і супроводилась тими обрядами, що й Багата Кутя.9) Піля вечері господарі особливим ритуалом сукали свічки на "Трійцю", яка в християнські часи стала символом Пресвятої Трійці, але й дальше вважалась чародійною.

Ще того самого дня (напередодні Йордану) чоловіки й дорослі хлопці виходять на річку, чи на ставок і вирубують з льоду великий хрест, престіл, і все що потрібне для водосвяття. Усе пофарбовують "звичайною селянською фарбою — буряковим квасом". 10) Опівночі розпочинається Служба Божа в церкві. На думку Килимника Йордан відправляється вночі, "бо лихі сили панують переважно ніччю й їх треба заворожити, заклясти, відвернути від води, від весни". 11) Після закінчення Служби Божої всі люди в торжественному поході йдуть на річку, на Йордан, де відбувається освячення води з опусканням хреста та палаючими свічками. Білецький пише, що всі змагання у першу чергу набрати води, "бо раніше зачерпнута вода має більшу силу". 12) Народ вірив, що освячена вода мала "цілющі властивості" проти слабостей і також вірив, що "хто перший набере й дасть напитися скотині, в того вона буде множитися, й узагалі господарство буде йти краще". 13)

Він додає, що "на водохрищах то є хвилина ніби чуда, коли в криницях, вода перетворюється в добре вино". 14) І Білецький і Митрополит Іларіон згадують, що після водосвяття дехто купається в освяченій воді. А дехто стріляє в повітря і таким способом, як пише Білецький, "очощеніє од гріхів в миру ізвіщають." 15) Митрополит Іларіон і Килимник пишуть, що таким способом "застрілюють коляду". 16) Килимник додає, що в давнину таким способом люди проганяли зиму і розстрілювали всі злі сили.

Килимник дальше пише, що господар здебільшого вертався додому з засвіченою Трійцею. Несучи Трійцю, він знов обходив господарство і знов кропив худобу і всі будинки свяченою водою, яку замішав з тою, що була посвячена напередодні. Над дверима всіх будинків господар випалював хрест.

Усі сідали за стіл. Перше пили свячену воду, тоді їли пісні страви і скромні. Килимник згадує, що обід проходив дуже урочисто і що на ньому згадувалось і покійних. Йордан кінчався грою на льоді: партії, яка перемогла в боротьбі, залишався Йордан (хрест та інші зображення). 17)

Наступні два дні після Йордану люди теж святкували. Білецький пише, що на перший день, день Івана Хрестителя, удосвіта, господар брав хліб і сіль, які лежали на покутті ще від Багатої Куті, і кусочками годував худобу. 18) В описі професора Грушевського, хліб і сіль замінює їжа, яку господиня потрохи ховала з трьох святих вечорів, змішана з сіном і сіллю, що стояла всі свята на столі. 19) Цим способом господар хотів помогти худобі витримати до нового врожаю. Таким способом кінчалося не тільки свято Йордан, а й ціле велике свято Різдва Христового.

Святкуючи Йордан нашими теперішніми християнськими обрядами, ми не можемо не нагадувати нашу українську давнину тому, що всі вони (як тут доказано) походять ще з дохристиянських часів. І коли ми, святкуючи це й подібні свята, відновлюємо наші звичаї й наші традиції, ми також відновлюємо ті зв'язки, які нас з'єднують зі всіма українськими православними поколіннями від часів Київської Русі, як і також і з тією культурою, яка вже існувала на землях теперішньої України тисячами роками перед Хрещенням України. Відновлення звязків — це зрозуміння безперервного існування нашої церкви і нашої культури — особливо важливе для українців у Канаді. Хоч ми є меншістю і ми не є одною із "засновуючих" націй Канади, проте пам'ятаймо, що за нами є тисячолітня цивілізація.

ПРИМІТКИ

1. Вінніпег: Інститут Дослідів Волині, 1965, стор. 313-314, 320.
2. Авгсбург: Українське Церковне В-во, 1947, стор. 63.
3. "Дохристиянське вірування українського народу", стор. 278.
4. Там же, стор. 280.
5. "Історія української літератури" т. І, стор. 61.
6. "Дохристиянське вірування українського народу", стор. 279-280.
7. Килимник тут полягається на незгаданих "окремих етнографів". "Український рік у народніх звичаях в історичному освітленні", том І, стор. 137.
8. "Історія української літератури", т. І, стор. 61.
9. Там же.
10. Там же, стор. 62.
11. "Український рік у народніх звичаях в історичному освітленні", т. І, стор. 146
12. "Історія української літератури", т. І, стор. 62.
13. Там же.
14. Там же. Див. теж "Дохристиянське вірування українського народу", т. І, стор. 280.
15. "Історія української літератури" т. І, стор. 62
16. "Дохристиянське вірування українського народу", стор. 280; "Український рік у народніх звичаях в історичному освітленні", том І, стор. 146.
17. "Історія української літератури", т. І, стор. 62.
18. Там же.
19. "Історія української літератури", т. І (Київ-Львів, 1923), стор. 164. Цитує Килимник, "Український рік у народніх звичаях в історичному освітленні", т. І, стор. 137.

ПОЗДОРОВЛЕННЯ З ДНЕМ УРОДИН

Дорогій моїй сестрі Парані Саламандик з нагоди дня уродин, який припадає 14 лютого, бажаю їй доброго здоров'я, щирого гумору, як завжди, добрих і щасливих років життя та радости з дітей і онуків. Засилаю у Твою честь, дорога Сестро подарунок — $25.00 на журнал "Промінь", якого Ти так щиро цініш та читаєш від самих початків.

Твоя сестра **Гафія Янішевська**, Едмонтон

Линда Лазарович продовжує студії

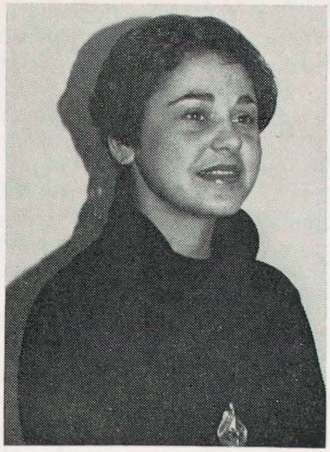

П-а Линда Лазарович в грудні 1980 р. залишила посаду директора Українського Музею Союзу Українок в Саскатуні, щоб продовжувати свої студії в Манітобському університеті. Вона вступила на магістерський курс і приготовляє свою тезу та тему історичних текстильних виробів.

У 1973-ому році п-а Лазарович стала першою особою, яку дирекція найняла до сталої праці в Музеї, і займала позицію координатора виставок. У 1975-ому році, коли Музей був офіційно інкорпорований, п-а Лазарович була призначена його директором та куратором.

П-а Лазарович є абсольвенткою Саскачеванського університету з учительським дипльомом у ділянці домашньої економії. Вона уміло виконувала свої обов'язки при Музеї виявляючи великий ентузіязм та творчі здібності. Під час її праці в Музеї, та під її проводом, Музей поширив діяльність та приміщення з кімнати в Інституті ім. П. Могили до теперішнього будинку розміром 13,500 квадратових стіп і вартістю поверх $1,000,000.

П-а Лазарович здобула широкий досвід у адміністрації Музею та в провадженню його внутрішніх та публичних програм. У додатку вона тримала близький зв'язок з філіями Музею в Ванкувері, в Едмонтоні, в Вінніпеґу та в Торонті.

Поважана в музейних колах, п-а Лазарович служила на різних становищах в дирекціях та комітетах музейних асоціяцій. Вона служила при дорадчому комітеті державних Музеїв Канади в роках 1975-77, та на дирекціях саскачеванської (1974-1976) та канадської (1976-1980) музейних асоціяцій. У 1980 вона була назначена до "Саскачеван Герітидж Едвайзорі Борд". П-а Лазарович тепер служить як крайова голова комітету нагород для Асоціяції Канадських Музеїв і також як голова комітету нагород для Асоціяції Саскачеванських Музеїв.

У день 10-го грудня 1980 р. у Музеї відбувся прощальний вечерок у честь п-и Линди. Вечерок почався вечерею, на якій була присутня більшість членів дирекції та працівники Музею. П-і Марія Ткачук промовила в імені дирекції і подякувала п-і Лазарович за її прислугу для Музею та побажала їй всього найкращого. П-і Ткачук висловила побажання дирекції, щоб п-а Линда вернулася до праці в Музеї після своїх студій.

П-і Марія Кіщук, заступниця куратора промовляла в імені музейного штабу. Вона подякувала п-і Лазарович за її провід та ентузіязм при праці в Музеї.

П-а Лазарович висловила подяку дирекції за їх віддану працю як також і за їх піддержку проєктів, якими п-а Лазарович займалася під час її служби в Музеї. Вона подякувала дирекції за нагоду розвинути своє професійне знання та можливість здобути широкий досвід у музейній праці.

Пізніше того вечора відбувся чай, на який прибуло велике число знайомих із української громади як також і представники від різних музеїв, ґалерій та інституцій міста Саскатуну. Вечір відбувся в дуже приємній гостинній атмосфері. Всі присутні мали нагоду поговорити з п-ою Линдою та побажати їй найкращих успіхів у її майбутнхі плянах.

ЛІТНІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

будуть відбуватися в Інституті ім. П. Могили у Саскатуні від 5-го липня до 7-го серпня 1981. За дальшими інформаціями звертатися до

MOHYLA INSTITUTE
1240 Temperance Street
Saskatoon, Sask.
Phone 653-1944

ДІТИ І КНИЖКИ

Книжка, як і кожний мистецький твір, а літературний зокрема, однаково діє на розум і на почуття людини, вона зворушує, тривожить. Читач співпереживає з персонажами, співчуває позитивним героям і заперечує негативним. Коли твір великої мистецької вартости, позбавлений докучливого моралізування, то його ідеї, образи героїв читач сприймає із захопленням, естетичний вплив такого твору проникає у свідомість читача легко й природньо. Люди, що читають часто самі несвідомі того, як вони духово збагачуються, як поширюються і загострюються їхні погляди на життя, як стають їхні уподобання тоншими й досконалішими.

Поетичне слово зокрема важливе у вихованні дітей. Воно виховує емоційну чутливість серця, розкриває очі на духове багатство народу, красу, допомагає розуміти життя, виховує характер.

Діти тільки тоді будуть любити читати, коли навчаться техніки читання, тобто, коли не будуть мати труднощів розуміти слова, знати інтонацію, наголоси тощо. Читання — це віконце, через яке діти бачать і пізнають світ і самих себе. Воно відкривається перед дитиною лише тоді, коли від самого народження дитина перебувала в середовищі, де плекалося слово в казці, в пісні, у грі, у ритуалах і традиціях родинного життя.

Заки дитина почне читати перше слово, вона повинна почути читання матері, батька, вчителя, тоді зможе відчути красу слова, образу змальованого словами. Не можна відчувати краси навколішнього світу, якщо хтось не відчуває краси слова прочитаного в книжці. На серце і свідомість дитини впливає слово з книжки і живе слово що стало власністю дитини, яке вона вживає сама.

Досвід педагогів показав, що діти, перебуваючи серед гарної природи, серед гри барв і звуків, взаємодії предметів, явищ, були куди більше вразливіші на красу слова, ніж ті діди, що контакту з природою не мають. Тому й мали такі великі успіхи в навчанні ті вчителі, що про цей контакт дбали.

Батьки наші мають великі можливості створювати нагоди для перебування дітей у природі та їх використовувати. Розповідь казки про бичка, що пішов у темний ліс та зустрів там сірого вовка хоч і мистецьки досконала, не викличе в дитини такого враження, яке викликала б у неї казка тоді, коли б її вона почула в лісі. Не зробить враження казка тоді, коли дитина перед тим не мала нагоди переживати присмерку в лісі, чути шелест листя, коли ніхто їй на це не звернув уваги, щоб таке явище спостерегти.

Праця над мовою дома починається з засвоювання слів: У три роки дитина повинна знати 1000 слів, у чотири — 1540, у п'ять — 2072, у шість — 2589, у сім — 3500-4000. У першому словнику дитини будуть слова залежні від характеру праці батьків. Активний словник 6-7 річної дитини вже наближається до словника дорослої людини. Але в дитячій мові є багато неточно вживаних слів. "Туман сивий, бо старий", діти кажуть замість "дерев'яний" — "зроблений з дерева", "безліч" — "немає ліків" тощо. Тому в праці батьків над розвитком мови важливо знати послідовність засвоювання слів. Спочатку дитина знайомиться з предметом, чує від дорослих його назву, пізнає його пристосування. Тому ж треба перше показати предмет, потім його назвати. Ось кілька прикладів праці матері над збагачуванням словника дитини:

Розглядання предметів, бесіда про них. Предмети в хаті. Мама робить порядки, просить дитину допомогти — поставити на стіл посуд з креденсу: тарілки, салатницю, кремозбивалку, келихи; мама питає дитину. "Що дала ти на стіл?" — дитина називає посуд. Підготовка харчів. Мама просить дитину почистити буряк, моркву, огірки, помідори тощо. При пранні — мама називає одяг, що їх буде прати, чи прасувати. Батько просить принести з гаражу знаряддя — викрутку, плоскогубці, молоток та інше. При митті вікна мама називає його частини — рама, підвіконня, кватирка, фрамуга, ручка, шпінгалет. У холодільнику є такі частини — металевий корпус, шафа, дверці, морозільня, полички, ручка, при дверцятах є гумові прокладки. Прибирання хати: пилосос, щітка, шматка до витирання пороху. З якою охотою буде дитина вчитися слів у загадці: "Цілий день він пил ковтає, не хворіє і не чхає". У пилососі є металевий корпус, мішечок для пилу, шланґ, щітки, трубки. У телефоні є зверху важіль, внизу мікрофон. У телефоні чуємо, говоримо в мікрофон. Коло з цифрами — це диск. Загадка про телефон: "Нічого не бачу, а все чую".

Під час проходу по вулиці в місті уже 2-річна дитина має багато вражень про навколишнє. Ці спостереження дитини — цінне джерело розвитку мови, тому що дитина не спостерігає мовчки, вона весь час запитує.

Треба терпеливо дитині відповідати. Вона потім буде розповідати про те, що бачила: "Пожежники мали на голові залізні каски, на деревах були бруньки, швидко вже будуть зелені листочки, настане тепло, буде весна. Поруч з словами розвивається мислення дитини, чуйність до природи, доброта. Які роди спостережень важливо передбачувати: 1) праця дорослих, 2) рослини і квіти, 3) тварини, птахи, 4) транспорт, 5) явища природи. Приклад — як працювати над спостереженнями дитини. Листоноша — що він робить? Як він це робить? В чому несе листи? Де їх бере? Що з пошти люди одержують? Як листоноша знає що кому й куди занести. Як працює доглядач чистоти в місті? Чому не можна кидати сміття куди попало? Як діти повинні поводитися на вулиці? Чому треба поважати працю?

Рослини. Які є роди рослин? Як ростуть городовина, садовина, ягоди? Морква — городовина, чи овоч? Дерево — що дерево має? Уже трирічна дитина повинна знати — листя, кору, галузки, цвіт, овоч, розрізняти кущі, квіти. Догляд за рослиною. Яку користь дає рослина людям.

Добір книжок для дітей.

Це вийнятково важливе завдання. Хоч класична дитяча література не віповідає ментальності сучасної дитини, вихованої на телевізійних передачах не завжди відповідних їй змістом, проблематикою та ідейним спрямуванням, проте це ніяк не звільняє батьків від обов'язку познайомити дітей з такими ось родами творів, як: народні казки, байки, вірші, українська і грецька мітологія, оповідання — М. Коцюбинського: "Ялинка", "Харитя", М. Вовчка: "Маруся", "Сестричка Мелася", П. Мирного "Морозенко", Л. Українки: "Лілея", "Біда навчить", І. Франка "Коли ще звірі говорили", В. Короленка: "Сліпий музикант", Г. Сенкевича: "Янко музикант", А. Чехова: "Каштанка", М. Твейна: "Пригоди Тома Соєра", Д. Лондона: "Сказання про Кіта" та багато інших. Батьки дбають про те, щоб в домах були дитячі бібліотеки, дарують при кожній нагоді дітям книжки.

Добираємо такі книжки, що схвилюють дітей своїм змістом, не таким змістом,що подає жахи й показує "геройство" злочинців, але хвилює дитину гуманністю, глибокою вірою героїв у перемогу вічних людських ідеалів правди, добра й краси. Такі твори повинні увійти в духовий світ дитини. Дитина, коли зворушиться доброю книжкою, буде її читати навіть десять разів у певних відступах часу. Замилування до книжки дуже допомагає виголошування віршів. Гарний вірш поєднує в собі красу слова, образу й музичної мелодії. Вірші про красу вчинків людей, зокрема дітей, Шевченкові вірші, про красу природи, жартівливі, байки — повинні знайти шлях до сучасних дітей.

Які заходи цьому сприяють?

1) Вечори та ранки виразного читання. Діти в школі чи в організації готуються прочитати своє улюблене оповідання чи вірш серед зібраних на святкуваннях, в гостині.

2) Свято рідного слова. Старші організують свої святкування, діти свої. Кожна дитина розповідає прочитане — вірш, казку, байку старшим і ровесникам. Фестивалі "живого слова" переконують, що бажаючих виступати з віршами й сценками є багато.

3) Діти зголошуються читати старшим у домах для старших, дома для рідних.

4) Свято книжки — дарування книжок (діти дітям, батьки дітям), організації, школи дарують своїм найкращим учням книжки в нагороду. Звичай дарувати в родині книжки для поповнення домашніх бібліотек, допомагають дітям її пізнати, оцінити. У школах, у домах наших діти повинні виховуватися серед культів: Бога, Батьківщини, книжки й рідного слова. Коли в дитинстві не виплекаємо любови до книжки, якщо читання її не стане потребою на все життя, то в роки юнацькі душа людини буде порожньою, у дорослому віці вона буде піддатливою на погане.

Н. Горохович

СТИПЕНДІЯ ІМ. ВАДИМА ДОБРОЛІЖА

За рішенням жюрі, до якого входили професор І. Кейван, мистець Ігор Дмитрук та мисткиня Марлін Калин, п'яту стипендію ім. В. Доброліжа одержав студент Альбертського університету Роберт Едвардс. Навесні 1980 р. він успішно закінчив факультет мистецтва і тепер продовжує свої мистецькі студії у Лондоні (Англія).

Управа стипендійного фонду повідомляє, що зголошення на стипендію (в сумі 600 дол.) вже приймається. За інформаціями та анкетами звертатись до секретарки:

Ms. Vera Bayrak — 201, 9737 — 112 street, Edmonton, Alta, T5K 1L3, Canada.

МУЗЕЙНІ ВІСТІ

МУЗЕЙ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

З. Орест

Збірка глечиків Рупчана в українському музеї

В суботу для 17-го січня, відбулася надзвичайно важлива подія; передача колекції гончарських виробів Петра Рупчана, урядом Саскачевану, для Українського Музею Канади (Союзу Українок) в Саскатуні. Щоб зрозуміти цю важливу подію, то потрібно бодай в коротких словах згадати про історичну вартість минувшини, що пов'язане з українсько-канадським історичним побутом піонерського життя в Канаді. Хоч ця історія вже давна, то вона для нас, не тільки цікава але й дуже важлива з історичної точки зору і напевно увійде в історію українців Канади.

В 1907 році приїхав з України, як багато інших наших поселенців, Петро Рупчан на поселення до степової провінції Саскачевану, яка щойно як два роки оформилась у свій провінційний статус, де стала ще одною провінційною одиницею Канади. Це був дуже важкий час починати нове життя, не маючи навіть даху над головою. Проживши два роки на своїй фармі в околиці Ушервил, в Рупчана виринає думка, почати своє звання гончарства, в якому він вже мав досвід, виїжджаючи в далеку чужину. Перше за все він почав шукати за відповідною глиною на своїй фармі, а коли знайшов її в цій околиці, збудував малий будиночок і все устаткування, яке потрібне для гончорського виробництва.

Через 20-ть років він працював у цій ділянці, виробляючи різні глечики, миски, горщики, гладущики, вази, та інших посуд для домашнього ужитку. Якість цих виробів була надзвичайно добра, не тільки щодо сорту ви-

УРЯД ПЕРЕДАЄ ЗБІРКУ ГЛЕЧИКІВ РУПЧАНА МУЗЕЄВІ

Дня 17 січня Дост. Рой Романів, атторней-дженерал Саскачевану і заступник прем. Блейкнея, офіційно передав цінну збірку глечиків, твори Петра Рупчана, Українському Музеєві Канади в Саскатуні. Уряд закупив був їх з нагоди 75-ліття Саскачевану.

Перший ряд зліва: Марія Ткачук — голова Українського Музею Канади, Дост. Рой Романів, Марія Кіщук — діюча голова, Линда Лазарович — бувший директор Музей; другий ряд зліва: Представники департаменту Культури і Молоді — Дик Кларк — екзекутивний директор, Лиз Давдесвел — заступник міністра того департаменту, Чак Сутила — асистент директора багатокультурности.

робу але також з огляду артистичного виконання, де його гончарство стало широко знане серед навколишніх фармерських околиць. Хоч самий Петро Рупчан вже не живе, то все ж таки його праця стала визнана, як свого роду, гончарським мистецтвом, де увійшла в історію Саскачевану. Отож на список продажу колекцій різних мистецьких творів, попала збірка; 19-ть штук гончарських виробів Рупчана. Тому що Саскачеван підговлявся до свого 75-ліття Ювілейного святкування, урядові чинники зацікавилися цією збіркою та історією Рупчана, зрозумівши про її важливість для історії Саскачевану, і купили цю збірку за кілька тисяч долярів, яка увійшла до спеціяльної експозиції 75-ть річного Ювілею Саскачевану.

З закінченням цих ювілейних святкувань, Саскачеванський уряд, департаменту Культури та Молоді, запропонував Українському Музеєви в Саскатуні, взяти ці історичні пам'ятки; вироби українського гончарства, на постійне збереження в своєму музеї. Самозрозуміло, що Український Музей з радістю прийняв такий дарунок.

Отож в суботу 17-го січня відбулася в Українському Музеї в Саскатуні офіційна церемоніяльна передача. На цей день уряд вислав запрошення до проводів різних організацій, де прибуло на це свято близько сто осіб.

Тут були представники від "Вестерн Девелопмент Мюзіюм", міської "Галерії Менделса", Інспекторату шкіл, майор міста Саскатуну та члени міської ради, як також представники Саскачеванського університету. Від уряду були: Роман Романів, заступник прем'єра та його дружина; Елизабет Довдезвел, заступник міністра культури; Дик Кларк, екзекутивний директор відділу культурних активностей; Чак Ситула, заступник директора багатокультурности та багато інших урядових осіб з Реджайни та Саскатуну.

Маруся Кіщук, куратор Музею вступним словом відкрила це цікаве зібрання та покликала до слова голову дирекції Марію Ткачук, яка привітала всіх представників уряду та запрошених гостей, де коротко пояснила мету та значення цього дня, який для Українського Музею є дуже великою честю зберігати такий цінний дарунок уряду Саскачевану.

Покликані до слова представники уряду як також й майор міста, давали велике признання для українців, в розбудові цієї багатокультурної країни — Канади.

Передачу збірки глечиків, зробив заступник прем'єра Дост. Р. Романів. У своїй короткій промові він відмітив що: "Сьогодні, коли святкування українського Різдва та Нового Року і Йордану доходить до кінця, робити такий дарунок для Українського Музею, мабуть буде відповідним часом. Мені дуже приємно — заявив Дост. Р. Романів, — що я бачу, що дирекція та працівники музею не сидять з заложеними руками і від свого офіційного відкриття, Музей перейшов вже цей шлях і зреалізував свої мрії досягнень у дослідах, збільшенням своїх колекцій де також збагатив важливу ділянку українсько-канадську історію Саскачевану і тому для цієї мети ми сьогодні зібралися тут".

Він коротко розказав про історію колекції Рупчана, а відтак на закінчення сказав що — "В тому часі як Рупчан творив свою працю гончарських виробів, питання про мистецтво не існувало, але існувало питання як зберегти себе при життю. В Рупчана був особливий талант, в якому він виявив свій професійний хист, зберігаючи себе і свою родину.

Дух піонерської праці Рупчана об'єднав нас і тому ми даємо йому належне признання. Речі, які він створив тут є унікальними, чисто українсько-канадськими. Тому я в імені саскачеванського уряду передаю цю колекцію для збереження в Українському Музеєві".

Після оплесків всіх присутніх, голова дирекції Марія Ткачук подякувала Дост. Романові за так цінний дарунок саскачеванського уряду.

Ціла збірка цих гончарських виробів була виставлена на огляд для присутніх. В додатку твори Я. Гніздовського та П. Шостака, які в тому часі експонувалися в музею, додавали ще більшої гармонізації, й де всі присутні з цікавістю оглядали ці всі шедеври української культури.

Чаєм та солодким печивом в авдиторній залі закінчено цю культурну імпрезу Українського Музею в Саскатуні.

Canada

Чому ви живете тут?

Може, ви народились тут.
А може ні.

Однак ви живете тут тому, що ви,
або ваші предки, вибрали Канаду,
як країну великих можливостей.

Країна свободи та сприятливих умов.
Країна, яка приймає і шанує людей всіх рас,
віровизнань і культур.

Ось чому ми канадці.

Multiculturalism

Honourable Jim Fleming
Minister of State
Multiculturalism

L'honorable Jim Fleming
Ministre d'État
Multiculturalisme

Canada

„Ідея і мета життя Шумука – незалежна демократична Україна"

Гельсінкі (УІС "Смолоскип"). — Шляхами українського самвидаву, сюди дістався новий самвидавний документ, написаний з нагод 65 років від дня народження Данила Шумука. Документ цей має дату 30 грудня 1979 р. і його підписали друзі та шанувальники Д. Шумука.

З огляду на посилення репресій і арештів в Україні — прізвищ авторів цього самвидавного документу не публікуємо.

В документі пишеться:

"Данилу Шумукові — 65.

Ми, на той час ще молоді українці-київляни, познайомилися з Данилом Шумуком і стали з ним друзями невдовзі після його звільнення наприкінці 1967 року з мордовських таборів. Це були світлопам'ятні 60-ті роки національного піднесення на Україні, ознаменовані іменами Є. Сверстюка, В. Чорновола, В. Мороза, І. Світличного та багато інших речників національної української ідеї.

Д. Шумук постав перед нами досвідченим, загартованим борцем за справу вільної України і мучеником за неї, маючи вже на той час трагічний стаж в'язня польських, та совєтських тюрем і лагерів. З Шумуком було цікаво розмовляти, у нього було чого повчитися, він справляв враження людини самовідданої, щирої, відвертої, яка йде лиш за голосом своєї совісті і над усе цінує Правду й Людяність, ненавидить всіляке лицемірство й пристосуванство, навіть в ім'я Ідеї.

Ідея і мета життя Шумука — незалежна демократична Україна були і залишаються також нашими. Звісно, мали місце й певні незгоди, розходження між нами, тривали суперечки, дискусії, але в головному ми були єдині, злютовані ідейним побратимством.

Данило Шумук — людина, українець, наш сучасник, опинився в гущі важливих суспільно-політичних подій буремного 20-го віку. Наскрізна лінія життя цієї людини — пошуки Істини й бортьба за неї в історично конкретній обстановці через участь в суспільних змаганнях, в різних партіях та організаціях, у спілкуванні з самими різними колективами й людьми, в еволюції від комунізму до "шляхетного націоналізму".

Власне, ідея Д. Шумука, його розуміння істини не змінилися від днів його юності й донині: це — щастя, добро, свобода, справедливість для рідного народу.

Цікаво й повчально простежити пошуки Д. Шумука по лінії здійснення його ідеалу.

Небажана дитина в чималій селянській сім'ї на Волині, Данило ще змалку зазнав багао горя й несправедливості і вже тоді переповнився великим співчуттям до всіх покривджених та знедолених органічним прагненням їм допомогти, захистити: " ... я з 12 років почав духово готувати себе до ... тортур, мук і страждань. Мені було навіть солодко думати про страждання за Правду".

Під впливом конкретного оточення Шумук на початки 30-их років прилучився до комуністичного руху, став активним членом КПЗУ, секретарем підпільного райкому комсомолу, до 1934 р. зазнав чотирьох арештів, жорстоких тортур від польської дефензиви, відсидів 6 з половиною років у польських тюрмах, мужньо сприймаючи всі наруги й поневіряння.

Після приходу совєтів на Західну Україну в 1939 році Д. Шумук, вірний своїм комуністичним переконанням, активно співпрацює з новою владою, але зіткнувшись з неможливостю і небажанням цієї влади розв'язати національне питання українців, кар'єризмом окремих представників влади, поступово розчаровується в комуністичній ідеї, а після перебування на Східній Україні, де він од населення дізнався про лихоліття примусової колективізації, про голод 1933 року і масові репресії 1937 року, то й зовсім поривае з нею, втрачає, як він пише, мету життя. Тут же на Східній Україні Д. Шумук, потрапивши в полон до німців і зазнавши разом з іншими червоноармійцями страшних звірств, складає на підставі власної практики і свою остаточну думку про фашизм.

Пробравшись назад на рідну Волинь, Д. Шумук застає й там кривавий розгул німецьких фашистів. Йому загрожує, як колишньому комуністові, неминуча розправа, в кращому разі — відправка на фашистську каторогу. А тут починає діяти УПА, що бореться і з червоною партизанкою і з німцями. З весни 1943 року Д. Шумук приєднується до націоналістів. "Мене принаджувала їх боротьба, їх стремління до незалежності' — згадує він пізніше.

Що ж привело Д. Шумука в УПА? Розчарування в комунізмі чи можливість боротися в її лавах проти німецьких фашистів за незалежність України? Порвавши з комунізмом, саме це останнє було головним, оскільки незалежність України була його метою.

Потрапивши в лютому 1945 р. в лапи КДБ на східних теренах, воєнний трибунал засу-

ВШАНУВАННЯ МАРІЇ ЛАЗАРУК
Едмонтон, Альберта

В неділю, 28 грудня 1980, членки Добродійного Комітету відділу при Катедрі Св. Івана, зійшлися до дому пані Марії Лазарук, щоб пакувати пакунки для наших старших громадян на Різдво і в той самий час зробили дуже милу несподіванку Марії з нагоди її 65-их уродин. Членки дали їй гарний корсаж як також принесли святочного торта і смачну перекуску.

Голова комітету пані П. Калет привітала Марію з нагоди її уродин теплими словами і всі їй заспівали „На многії літа". Пані Калет склала їй сердечну подяку за довголітню працю в жіночім товаристві. Вона покликала голову відділу панну Р. Фарину до слова на її адресу.

Панна Фарина дала Марії признання за її довгі літа добродійної праці і сказала що Марія є примірна членка відділу, яка сповняє свою працю совісно та гідно. Сердечно їй подякувала і побажала доброго здоров'я, щоб надалі могла працювати для нашої організації і для нашої православної церкви.

Пані С. Гриник вручила пані Лазарук малий дарунок на пам'ятку. Сказала, що зближається її 50 років активної праці в товаристві. Згадала її батьків, бл. п. Кінасевичів, що хоч мали велику родину уміли вщіпити в дітей любов до своєї Церкви і організації. Покійний батько лишив велике майно на Інститут Св. Івана, як також стипендії для українських студентів при університеті.

Марія Лазарук була примірна сумківка, співала довгі роки у церковнім та світськім хорі, грала ролі у представленнях. Вона брала участь в дебатах і в концертах, як також була постійно в зарядах. Була ділова секретарка в Централі С.У.К. минулих 5 років.

Пані Лазарук сердечно подякувала за милу несподіванку і сказала що її все на серцю була добродійна праця. Сказала потрійне бажання: щоб її дорогий муж, Тома, виздоровився, щоб вона дочекалась старечої пенсії, бо її добра мама немала цієї нагоди, і щоб вона дочекала 50-тих роковин у жіночім товаристві.

Марія Лазарук

Пані Лазарук пожертвувала з нагоди своїх уродин на „Промінь" $20.00, а її приятельки — С. Гриник — $25.00, О. Слюсарчук — $5.00, доброд. комітет — $5.00, Велащук — $12.50 і А. Крис — $12.50 — разом $80.00.

Приятелька Софія Гриник

дв Д. Шумука за участь в УПА до розстрілу, який невдовзі було замінено 20 роками каторги у віддалених районах Сходу. Почалися довгорічні поневіряння в лагерах Заполяр'я та інших таборах, але й там Д. Шумук лишався вірним собі.

У тюрмах і лагерах Д. Шумук мужньо боровся з сваволею адміністрації, організувавши для цього, як досвідчений підпільник українську "самодопомогову організацію" в Норильському лагері.

Тут слід зробити узагальнюючий висновок про Д. Шумука, як людину й громадянина у його ставленні до партій, систем, окремих людей: він їх визнає чи осуджує, керуючись усе своє свідоме життя лиш одним принципом — наскільки вони людяні, справедливі, демократичні. І навіть найкраща ідея чи мета для Шумука меркне, коли її адепти вдаються до негідних людини засобів здійснення. Тут уже Шумук не рахується ні з ким і ні з чим, незважаючи на неминучі тяжкі для нього наслідки, він відстоює свій гуманістичний ідеал незмиренно й принципово.

В особі Шумука українська громадкість має напричуд цілісну, послідовну в своїх поглядах і діях Людину.

Гуманістичний ідеал Д. Шумука і суспільно-політична формула його втілення — незалежна, демократична Україна — ясні, і ми, друзі та шанувальники Данила, цілком з ним солідаризуємося.

Наша нова українська генерація, маючи спільні з ним ідеал та мету, не може не шукати шляхів до їх практичного здійснення, інакше це будуть лиш прекрасні мрії.

Життя Д. Шумука, людини-ідеаліста, невтомного й безкомпромісового шукача Істини з його боротьбою за неї, здбутками, відкриттями й помилками — цінне і повчальне для сучасного і майбутнього поколінь.

Київ, 30 грудня 1979 року

Друзі та шанувальники Данила Шумука".

LESYA UKRAINKA

By Percival Cundy, Th.D.
West Collingswood, New Jersey

(Continued from No. 2)

It is certainly part of the poet's task in general to trumpet forth the evils in the social structure of our common humanity. As such, Lesya Ukrainka felt deeply the historic wrongs wreaked upon the common people and voiced her indignation in winged words. This was simply the natural cry of protest, encouragement, and prophecy which came from a generous soul which hated all evil and injustice and needed no motivation from Communistic or other special ideology.

Great, however, as was Lesya Ukrainka's originality in the field of the Ukrainian lyric, her greatest achievements were in the form of "dramatic poems," a genre which she developed herself and used almost exlusively from about 1902 onwards. The transition between the two may perhaps be indicated by a series of lyrical-epic poems, such as *Robert Bruce, King of Scotland, Isolda of the White Hands* and the like, all of which contain a considerable element of the dramatic. Yet this dramatism was not entirely new in Lesya's work, for even among her lyrics we find monologues, dialogues, and single dramatic scenes, such as, for example, *Iphigenia in Tauris* in *Thoughts and Dreams* already mentioned. Her bent toward the drama had been fostered in early years by her aquaintance in Kiev with the Starytsky family who were well known for their interest in the theatre. Her first attempt in this line was a prose drama, *The Blue Rose*, produced on the stage in 1896, but which failed to success for various reasons, not the least of which was the failure of the actors to cope with the material provided. This discouraged her for some time in pursuing this species of composition. However, two years later, she began work on an dramatic poem in several scenes and then laid it aside for nearly ten years before completing it. It is called *In the Woods*. The action takes place in North America during the Puritan period. The sculptor, Richard Ayron, is a believer in art for art's sake, while his fellows, the severe Puritans, demand that his art must be applied to practical ends; hence the conflict which forms the subject of the piece. It is quite probable that Lesya here was symbolizing the conflict of attitude which she had to contend on the part of much of her own public. She was often critized for choosing exotic themes instead of using domestic Ukrainian subjects by those who could not or would not understand her aims as an artist. Some said her work was "laudable but unreadable." On one occasion she said, "What people want is what they must not have." And again, "The Muse must never do what it should, but only what it yearns to do." The first dramatic poem to appear was *The Possessed*, 1901, composed in four scenes. The action is laid in Palestine in the time of Christ. Mariam cannot accept Christ's doctrine of love for all, even for one's enemies and asserts that hate can be justified and that it is impossible to love one's enemies:

> What? Only he can know no hate,
> Who all his life has never loved!

Two more of these dramatic poems followed, *Babylonian Captivity* and *On the Ruins* in 1902. Both are based on Hebrew history and the Bible. Beneath the surface is a manifest symbolization of Ukrainian conditions in Russian bondage and it is clear that the writer intended that her readers should perceive her meaning and apply its lessons to themselves.

Still others came out with increasing power. *Cassandra* was begun in 1902, but only completed in 1907. Here the action is placed in ancient Troy just before its fall. Cassandra, the queen, is the only one who perceives the signs of decay in Troy's social order which will bring about its fall. She prophesies what will come to pass, but no one believes her suffiently to take steps to avert the disaster. *Three Moments*, 1905 is called a "dialogue," by the author, but it is far more than that. It shows the conflict in principles between a Girondist idealist and a Montagnard realist during the stormy days of the French Revolution. *Rufinus and Priscilla*, begun 1906, completed 1909, was one of her works which Lesya considered among her best and for which she had a special affection. The first two acts were written at one stretch with scarcely a correction

or emedation, but the remainder cost her much labor and a good deal of special reading. The action is laid in Rome in early Christian times. The conflict lies in the soul of Rufinus who cannot accept the doctrines of Christianity but who is devotedly attached to his wife who is an enthusiastic Christian. When Priscilla is arrested and condemned to death, rather than be separated from her, Rufinus voluntarily shares her fate, although he has no conviction as to the heavenly rewards for a martyr's death. Three other dramatic poems, *In the Catacombs, The Field of Blood,* and *Johanna, Wife of Chusa* are connected by their subjects which are similarly drawn from Early Christianity.

Somewhat apart from the rest of these dramatic poems in regard to subject and location stands *The Noble Woman* which was written in Egypt in the space of three days in 1910. It is one of the few works in which Lesya Ukrainka openly dealt with Ukrainian questions and used a Ukrainian subject, although the material here is not contemporary, but historical. The Kozak maiden, Oksana, marries Stepan, a Ukrainian by birth but who was been living in Muscovy and there he entered the Tsar's service. Oksana goes with her husband to Moscow, but it is hard for her to get used to the Asiatic customs of Muscovite life compared to the freedom which women enjoyed in Ukraine. The situation becomes tragic when she discovers that her husband has comletely broken with Ukraine and has become "Muscovized." Stefan finally awakens to a realization of the ties which still bind him to Ukraine, but by then it is too late. At the end he says:

'Tis fate that's dealt with us so bitterly
That God must certainly forgive our sins.
Some wipe the blood from wounds, we from [our hearts.
Some are exiled and some in prisons pent,
But we bear chains that are invisible.

It is probable that Lesya chose this subject because of the not infrequent reproaches that she disdained to choose Ukrainian subjects in her poetry. The comparative absence of such material may be accounted for by her long absences from the homeland and her consequent lack of opportunity of observing Ukrainian life at first hand. However, a better explanation in that she deliberately chose the subjects of her dramatic works from non-Ukrainian sources, turning instead to the life of the ancient Babylonians, Hebrews, early Christians, Greeks, Romans, medieval Spaniards, North American Puritans, and Frenchmen of the Revolutionary era in order to gain freedom in treating the matters about which she wished to write. After all, such things were merely external, and she no doubt wished to get away from the details of contemporary life so as to direct attention to the working out of the psychological conflicts in the souls of her heroes. And it is precisely in this field tha Lesya Ukrainka was most truly contemporary, analyzing thus the most pressing problems in Ukrainian society of her time.

As has been pointed out, her work increased in brilliancy during the closing and most trying years of her life. In 1911, in the space of three days she produced her masterpiece *Forest Song* after having written it over three times in order to shorten it. All Ukrainian critics grow lyrical in praise of this "fairy drama in three acts" and with justice. To quote just one: "In truth this is a symbolic drama of profound psychological interest, of an extraordinarily deep and tender lyricism, the language of which, full of the rich treasures of popular folklore, is most harmonious and musical. Without exaggeration, one can say that is an outstanding work, not only of Ukrainian, but of world literature. It has already been compared with the work of Hauptmann and Maeterlinck and has emerged with honor from the comparison. The pity is that it is almost untraslatable; the finest translation must perforce destroy two-thirds of the marvellous aroma of its poetry."

Three other great poetic dramas followed, which, if not in the exceptional class of *Forest* Song, in no way fell behind it, simply dealing with other subjects. *Martianus, the Lawyer,* 1911, takes us again to the period of Early Christianity, the scene being laid in Puteoli, near Naples, about 300 A.D. Martianus is a secret Christian because it is so ordered for the best interests of the Church. This gives rise to the conflict between Martianus' obedience as a Christian and his wife and children, the result being that the latter are alienated from him. The tragic role that Martianus is compelled to play is a severe test to his human feelings but he plays it manfully to the end. In *The Stone Host,* 1912, Lesya Ukrainka took another unexpected step in working on the theme of Don Juan, already treated by many writers of world importance. Here again she managed to give the subject

a new and brilliant symbolical significance applicable to Ukrainian conditions. The last of her great symbolical dramatic poems was *Orgy*, 1913. The action takes place in Corinth during the period of the Roman domination of Greece, the conflict arising from the oppression of the old Greek culture by the younger military might of Rome. Anteus, the poet-singer, can in no way reconcile himself to the prostitution of Greek art for the delectation of the Romans, and when his wife dances for some of them, he kills her and then strangles himself with the strings of his own lyre. The poetess manifestly intended her readers to substitute Russia for Rome, and Ukraine for Corinth in order to perceive their situation at the present time. On this gloomy and pessimistic note Lesya Ukrainka was compelled by death to break off her creative work in the midst of its finest flowering.

Apart from the intrinsic value of her work, the chief merit of Lesya Ukrainka in regard to Ukrainian poetry was that she was a beneficent innovator both as to form and ideas. Emerging from the influence of the post-Shevchenko tradition, she labored consciously to lead Ukrainian literature out of its provincial preocupation with domestic themes. With the clear conviction that every national literature must needs have its own distinctive coloring, she saw that it must also profit by conforming to universal standards and developing within its framework the ideas common to all humanity. This outlook of hers can be seen even in her childhood and adolescent lyrics with titles such as *Sappho, Mary Stuart's Last Song, To My Piano, Date's Wife*, and many others. Such themes were a novelty in the tradition of Ukrainian poetry. At the same time she experimented successfully with European poetical forms hitherto unused by Ukrainian poets. These characteristics of an innovator dissatisfied with the current form and ideas derived from tradition made her a new and vitalizing force in Ukrainian literature. Sensing that society had entered on a new phase of development, and feeling that the people were suffiently awakened to a knowledge of and interest in the nation's past, she felt that it was necessary for the younger generation to create a literature which should run in the general current of world ideas. She also introduced a new psychological attitude into her people's literature, not one of looking backwards and sighing over a glorious if somber past, nor of weeping helpless tears over what was irretrievably gone, which was indeed a prevailing mood with the successors of Shevchenko, — but a psychological attitude of faith in the innate strength of the nation and a recognition of the compelling necessity of battling on with a firm conviction of ultimate victory. True, there is sometimes in her verses a melancholy note even in such bold assertions, but it is not always possible for the rugged in health to maintain a mood of calm and constant assurance in the future. In any case — not to look backwards, never to lose heart, incessantly to fight and never to doubt of ultimate victory — this is the main ideological content of Lesya Ukrainka's poetry.

Lesya Ukrainka began to enjoy an ever-growing appreciation of her contribution to Ukrainian literature only after her death, but this is usually the case with most innovators, particularly in the intellectual and artistic fields. Her heroic tone and the neo-romanticism of her dramatic poems based on hitherto unfamiliar themes did not meet with a large response at first from the general public, but that response is growing as the years go by. It is now realized that she possesed a remarkable strong poetical ideology, universalism in the choise of themes, a profound penetration of the varietes of human psychology, together with a style highly lyrical and at the same time charged with vital energy. She had a vast amount of energy, but unfortunately, little physical strength to supply its output. In her soul she cherished an ideal of harmonious life from which all that defiles was to be swept aside by human hands; to achive this future harmoniousness she was ready to battle as much as lay in her power, if not with her hands, then at least with her words. The pity was that she who had the soul of a fighter was precluded by physical weakness from entering more actively and personally into the great conflict.

LEO FARYNA, 1918-1980

By *Ivan Harmata*

A fresh new page has been added to the history of Ukrainian Canadians. Dr. Leo Faryna, one of the prominent community leaders, died in Edmonton on November 7, 1980. It is customary to think that when a person dies he leaves a sort of a vacuum in the community. In part, this is true. But it is clearly a negative view. Rather, we should look at the positive side, at the many and valuable contributions that a person has made to the community during his relatively short span of years on this earth.

There can be no doubt that the distinctive qualities of the character of Leo Faryna were shaped in the context of the Ukrainian pioneering generation of which his father was a part. In turn, however, he helped, in no small measure, to shape the destiny of the generation in which he lived.

Leadership is a talent that is in demand in all aspects of Canadian life all across Canada. It is at a premium everywhere. Leo Faryna was a natural leader from his student days to the last days of his fruitful career. He enjoyed popularity among the younger as well as among the older members of the Ukrainian Canadian community. He was willing to listen to opinions of others. He radiated enthusiasm, sincerity and confidence.

But admirable as these personal qualities may be in a leader, they must be strongly supplemented in practical terms. A leader must be willing to accept responsibilities and carry the burden of his position in the community. This means a firm dedication and many, many hours of work and worry. He must be thoroughly knowledgeable not only about his immediate task, but he must also be fully aware of the long term aims and direction of his community. It is said that experience is the best teacher. Short-term personal ambition for leadership that is frequently encountered is no substitute for a lifetime of experience and first hand knowledge. And finally, a leader must gain the confidence of the public that he leads. Leo Faryna was generiusly endowed with all these attributes as exempliefied in his activity in his church, the Ukrainian Canadian Youth Association, Ukrainian Self-Reliance League and other community associations. He was thoroughly bilingual in English and Ukrainian which added considerably to his versatility.

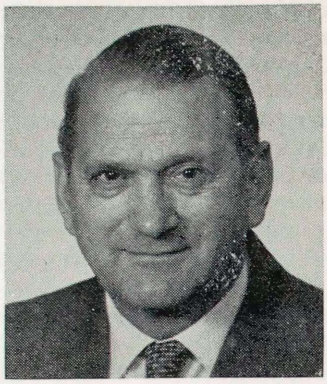

Those who knew Leo Faryna will miss his attractive public platform personality and his warm and close personal association. At the same time we may well be proud of the contribution that he has made to the life of the Ukrainian Canadian community. He may be said to have personified a model of a Ukrainian Canadian which the coming generations can well try to emulate. We are grateful for a legacy of his dedicated life to the Ukrainian Canadian community.

"Ukrainian Voice"

After the funeral which took place on November 14 and 15, Leona, the daughter of the late Dr. Faryna, thanked everyone for their participation:

DEAR FAMILY AND FRIENDS!

On behalf of my Mother, Grandmother and the Faryna family thank you for your thoughtful gestures, your prayers, your sympathy and support during the past five weeks and for your presence here today.

Please take a little of Leo Faryna with you when you leave. Tell someone a good joke, buy your grandson a baseball glove, bring a stranger home for dinner, assume some leadership in your community, enjoy a bowl of borscht and maybe two, give the precious gifts of time and effort to someone or something that you believe in, join a choir, make a donation to a worthy cause, read a newspaper from cover to cover, look for the humor in a bad situation.

Mark Twain once said, "There in no humor in heaven." Well, if there hasn't been, there certainly is now!

I recall one evening when the family was watching television downstairs. Dad called up to Chris to bring down a bag of potato chips. Chris really took her time and when she finally brought them, Dad was somewhat impatient. Never having been particularly mechanically — minded, Dad tore open the bag and sent potato chips flying all over the basement floor. The rest of us roared with laughter, and as he began collecting the spilled contents of the bag, Dad's comment was, "There's never anyone to help you when the chips are down!"

Well, it looks like the chips are down again. And I appeal to all members of the Ukrainian community in Canada and particularly to those who are under fifty — let's get those chips picked up!

We loved our Father as he did us. We are grateful that he is no longer in pain. And we are especially grateful that he lived such a full life.

Leona Faryna Bridges

THE LATE DR. LEO H. FARYNA, OPTOMETRIST, WAS AN ACTIVE MEMBER OF THE FOLLOWING ORGANIZATIONS:

1. Canadian Ukrainian Youth Association
2. Ukrainian Self-Reliace League of Canada
3. Ukrainian Self-Reliance Association of Canada
4. Graduate of the Edmonton Normal School (1937)
5. Graduate of College of Optometry of Ontario (1942)
6. Graduate of Los Angeles College of Optometry (O.D.) (1952)
7. Edmonton Society of Optometrists
8. Editor of Edmonton Society of Optometrists Newsmonth
9. Alberta Optometric Association
10. Chairman, Alberta-British Columbia Optometric Convention Committee (1974)
11. Ukrainian Orthodox Church
12. St. John's Ukrainian Orthodox Cathedral Choir
13. President, St. John's Cathedral Parish (1971)
14. Editor, St. John's Cathedral Parish 40th Anniversary Commemorative Book (1963)
15. Chairman, St. John's Cathedral Parish 50th Anniversary Committee (1973)
16. Co-editor, St. John's Cathedral Parish 50th Anniversary Commemorative Booklet
17. St. John's Senior Citizen's Home (1973)
18. Delegate to Ukrainian Orthodox Church All-Canadian Synod
19. Ukrainian Orthodox Church Radio Program
20. Ukrainian Orthodox Orphanage Society
21. Founding Member, Ukrainian Students' Club, University of Toronto
22. Victory Loan Drives (1942 - 45)
23. President, Edmonton Ukrainian Canadian Committee
24. Men's Canadian Club
25. Holyrood Community League
26. Ukrainian Professional & Business Club (Honorary Life Membership 1976)
27. St. John's Institute, Edmonton
28. P. Mohyla Institute, Saskatoon
29. St. Vladimir's Institute, Toronto
30. Order of St. Andrew's
31. St. John's Fraternal Society
32. Ukrainian Fraternal Society of Canada
33. Archbishop Andrew's Fund
34. Metropolitan Orthodox Foundation
35. S.U.S. Foundation
36. Ukrainian Museum of Canada, Saskatoon
37. Ukrainian Dnipro Ensemble
38. CITV — TV programs (1979)

The Story of East European Settlements in Western Canada March 24 – April 30, 1981

ABOUT FREE LANDS, a travelling exhibit illustrating the settlement and development of East European people in Western Canada, is featured in the Gallery/Lounge and Gallery II of the Ukrainian Museum of Canada, Saskatoon.

The exhibit, produced by the Manitoba Museum of Man and Nature with the assistance of the National Museums of Canada, is on a year-long tour of British Columbia, Alberta and Saskatchewan. The exhibit was in Estevan prior to its arrival at the Ukrainian Museum for its final showing in Saskatchewan. Costumes, musical instruments, tools, icons, photographs, maps and text are used to demonstrate some fascinating elements of Canada's multicultural heritage.

ABOUT FREE LANDS concentrates on the ethnic and religious groups that come to Western Canada from the Austro-Hungarian and Russian Empires and the succession states that were

(Continued p. 21)

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Розповідь Марічки

Я живу, хлоп'ята,
Біля Черемоша,
Де шумлять смереки
Й шепче очерет.
Якось узяла я
Полотно хороше,
Стала вишивати
Кобзаря портрет.

Нитки підбирала
Різнокольорові —
Чорні і червоні,
Сині й голубі.
Вранці, лиш озветься
Соловей в діброві,
Я вже й вишиваю
Нищечком собі.

Гляне, було, мама,
Усміхнеться тато.
— Гарно, доню, гарно, —
Скажуть жартома.
Може, й справді гарно?
Гляньте-но, хлоп'ята,
Гляньте-но, хлоп'ята,
Вишила ж сама.

В. Скоморовський

Дмитро Герасимчук

СИНИЧКА

Дарка хухає на шибку. Хоче бачити, що там робиться надворі: на подвір'ї, у саду. А там — горобці стрибають, синички перелітають з куща на кущ. І не зимно їм? Може, десь там — хтось, може змерз, бідненький? Може, прийде до хати проситися?.. Трохи згодом Дарці вже й не треба хухати на шибку. У хаті добряче натопилося, аж мама кватирку відчинила. Дарку ж несила відтягнути від вікна. Ось малий горобчик — дзьоб, дзьоб кукурудзяне зерно. Прилетів другий горобчик. О, б'ються за зерно. То, видно, не друзі... За горобчиками лініво водить спокійними, вдоволеними очима пес Вовчик з буди. Він щойно добре попоїв, йому дуже гарно. Звідки у таких малих горобчиків стільки сили з ранку до смерку воювати? — думає він собі...

Задивилася Дарка на горобчика — коли чує: над її головою хтось тихенько писнув. Наче крильцем до крильця хляснуло. Глип — а до хати з відчиненої кватирки зазирає синичка. У Дарки аж серце застрибало. Тільки б не сполохати синичку! А синичка — зирк одним оком, зирк другим, а тоді — фур-р — до хати. Дарка швидше на стільчик, з стільчика на підвіконня — зачинила кватирку.

Має в хаті синичку!

Пташка покружляла по хаті, а тоді до віка. Стукнулась дьзобом. Певно, гадала, скла немає, і вона випурхне на волю. Дарка почала ловити синички. Як піймаю, думала собі, тато зробить клітку, то там буде жити синичка...

Пташина літала від вікна до стіни, від стіни знову до шиби. Й лунко билася дзьобом об шибу. Дарка назбирала крихот у хлібниці, постелила газету на підвіконні, запрошує синичку: іди, попоїж!

Синичка все літала. А тоді раптом голосно крикнула і всім своїм тілом вдарилася об шибу. І впала на підвіконня, і затріпалась.

„Вбилася синичка!" — заплакала Дарка.

Взяла вату, зладнала, як уміла, гніздечко, легесенько поклала у нього синичку. Синичка була ще тепла і час од часу стріпувалася.

Тут нагодився тато з роботи. Обдивився синичку, розтулив їй дзьоба, улив туди води, покришив хліба, нагодував пташку. Потім сказав.

— Нехай віддихається, вона прибилась. Синичка не хоче жити в хаті, Дарцю, їй тут тісно. Її хата, доню, — ліс, повітря, простір.

Через ніч синичка очуняла. Стала ходити по підвіконню, зазирати у шибу. Але вже не стукала дзьобом. У гнізді, яке їй зробила Дарка, синичка й переночувала. А вранці Дарка відчинила кватирку. Синичка як почула голоси своїх сестричок, злетіла з підвіконня, сіла на кватирку. І тут Дарка угледіла на дощечці смажене конопляне сім'я. Це, певно, тато зробив, поки спала Дарка, поки спала пташка. Щоб синичка поласувала сім'ям і щодня прилітала до Дарки зі своїми товаришками у гості.

Синичка злетіла з кватирки, сіла на годівницю, голосно когось покликала. Й до неї стали злітатися інші синички.

ЗВІТ ПРОВІНЦІЙНОГО З'ЇЗДУ СОЮЗУ В АЛЬБЕРТІ

Складові організації Союзу Українців Самостійників, Союзу Українок, ТУС, СУМК та Інституту Св. Івана, відбули свій Річний З'їзд в Едмонтоні в днях 7, 8 і 9 листопада 1980. Офіційне відкриття відбулося в п'ятницю 7-го листопада. Почалось із спільним Молебнем і вечерою в Інституті Св. Івана а опісля дуже цікавою сесією Інституту, бо представлені були пляни будови нового будинку для студентів та старших громадян.

У суботу о годині 9-ій почалися окремі сесії ТУС, СУМК та Союзу Українок в приміщенні інституту та парафії Св. Андрея.

Сесія Союзу Українок почалась реєстрацією та в гутірці при каві. Провінційна голова, Мирослава Фербей, відкрила збори милим привітом та молитвою, яку провів всеч. о. М. Крищук. Членки відспівали „Вічная пам'ять" членкам, які відійшли у вічність. Отець Крищук у привіті підкреслив, що дуже важним є зберігати українську мову та віру. Пані Н. Боднар, голова Краєвої управи С.У.К. склала короткий привіт як також пані М. Димянів, голова відділу при парафії Св. Андрея. Слідували привіти делеґаток з Васетна, Смокі Лейк, Бонивілу, Вегревилу, Келґарі, Ред Вотер, Евенсберґу, Ту Гиллс, Мирнам, Едмонтону і Ванкуверу.

До президії покликано бувші голови Провінційної екзекутиви, котрі були вшановані пізніше за їх велику працю за 50 літ існування цієї управи. Секретарки були К. Рожак і Р. Фарина. До резолюційної комісії вибрано О. Гоголь, Ф. Пелех і О. Мельничук. Номінаційна комісія складалась з М. Димянів, Ф. Тарновець, К. Рожак і Р. Фарина.

Пані В. Леськів внесла, пані М. Самоїл піддержала, щоб протокол з року 1979 був прийнятий як надруковано в журналі „Промінь" ч. 3, 1980. Слідували питання про поміч сумківцям з нагоди їх 50-го ювілею у 1981. Сугестовано було давати степендії. Обов'язком відділів піддержати провінційні степендії своїми вкладками. Допомагати нашим здібним сумківцям дістати признання, щоб вони де інде не шукали його.

Звіти діяльности членок управи були видруковані для учасниць, однак головніші були читані. Пані Фербей переказала про надзвичайні проєкти і про важніші праці виконані впродовж року. Спеціяльний проєкт це вироблення статуї в честь піонерок Альберти на її 75-річчя і плян поставлення її при міськім ратуші. Другий проєкт це нові картини Дитячого Розповідного Театру що їх приготовляє пані Ю. Блажук. Ще один проєкт, який вимагає посвяти часу і труду — „Дні Спадщини" в Едмонтоні на яких ми репрезентуємо частинно етнічну групу - українців перед світом.

Пані Ф. Пелех подала стан рідних шкіл як також двомовних кляс. Бажала, щоб більше українських учителів та родичів брали участь у нарадах етнічних мов та щоб навчання нашої мови не затрачувалось. Пані А. Сенів переказала про працю філії Музею і дала фінансовий стан і склад музейного комітету на наступний рік.

На внесок пані Т. Ткачик і пані Й. Дзеник всі звіти прийнято як читано і видруковано. Від контрольної комісії, пані А. Емська сказала, що всі книжки в порядку і висловила вотум довір'я провінційній екзекутиві за працю в 1980 році. Заклик пані Рожак на організаційний фонд приніс $527.00.

Обрана на З'їзді провінц. управа Союзу Українок на Альберту:

Голова — Мирослава Фербей
1-ша заст. — Галя Маріянич
2-га заст. — Олександра Гоголь
3-тя заст. — Маріянна Гнатюк
Рекорд. секре. — Текля Ткачик
Кореспонд. секр. — Катерина Рожак
Касирка — Катерина Істон
Голови 5 відділів в Едмонтоні: Розалія Фарина, Марія Димянів, Фіона Тарновець, Катерина Рожак, Лілія Зубрицька;
Контрольна комісія: Вікторія Жуківська, Анна Емська, Джесі Мойсей.
Референтки: Молод. СУМК — Леся Сліпчук,
Шкільництва — Фівонія Пелех, Садочки — Наталка Ковалишин, „Промінь" — Софія Гриник. Фонд Н. Кобринської — Катерина Гавриш, Золотого Віку — Текля Ткачик, Архівів — Розалія Фарина, Філія Музею — Анастасія Сенів.

Перевибрана голова М. Фербей, привітала нову управу і сказала, що буде старатись перевести до закінчення всі проєкти, які заплянувані. Пані А. Радомська склала подяку провінційній управі і признання за проведену працю. Вказівки — дати молодшим членкам нагоду перебрати провід і провадити працю. Пані В. Ґалацан представила нову дитячу книжечку про комарика „Ой що ж то за шум" яка буде цікава для кляс рідної мови. На внесок пань Леськів та Ґрекул сесію закрито.

THE STORY OF EAST EUROPEAN...

created when these empires collapsed. Specific reference is made to the German, Ukrainian, Polish, Jewish, Czechoslovakian, Slovak, Hungarian, Roumanian, Menonite, Doukhobor, Croatian, Clovenian, and Boltic peoples.

Special preparations have been made to accomodate school tours. The display contains a slide presentation, touchable objects and costumes that students can try on. An extensive guidebook is available for teacher use in the classroom while discussing the theme of Eastern European settlement in Canada.

The display tells the story of settlers attracted to westtrn Canada by the availability of free homesteads. It refers to the subsequent roles the settlers played in the development of the West, their contributions to Canadian cultural life, and the impact of the modernization of agriculture and the migration to cities on their life styles.

For further information contact:
Marie Kishchuk, Acting Director
244-3800

Врочиста хвилина — перша голова Пров. Екзекутиви Тетяна Лазарович — посередині справа, теперішня голова Пров. Екзекутиви Мирослава Фербей проводять святковий ритуал — краяння ювілейного торта. Зліва сидить голова Союзу Українок Канади Надія Боднар.

Спеціяльна програма відбулася підчас обіду, що його приготовили членки відділу при парафії Св. Андрея. Пані Тетяна Лазарович, перша голова Пров. Екзекутиви, розповіла про тяжкі перші початки. Пані Леона Фарина-Бриджес уміло передала своє становище що до Союзу Українок Канади й які досягнення можна сподіватись як членка наших самостійницьких установ. Промову прийнято гучними оплесками. (Промова видрукована вповні в „Промені").

По короткім перебігу (звіті) праці провінційної управи звітувала панна Р. Фарина, пані Фербей вручила бувшим головам прекрасну відзнаку на пам'ятку. Відзнака має емблему Альберти — рожу — а посередині смолоскип — емблема Союзу Українок. Присутні бувші голови: Т. Лазарович, С. Василишин, Л. Івасюк, Е. Сиротюк-Косташ, К. Міськів, О. Ганночко, А. Шемелюк-Радомська, П. Сліпчук, М. Сулима, А. Звоздецька, Н. Боднар, О. Мельничук. Пані Бриджис прийняла відзнаку для мами Н. Фарини в її неприсутності. Паням Д. Янді і В. Бойко-Даркович вручиться відзнаки при найближчій нагоді.

Спільну пополудневу сесію провадив пан В. Муканик. З огляду на 50-річне святкування СУМК у 1981, тема була „Потреби нашої молоді". Молоді учасники брали головні теми. Линда Лазарович, Келґарі, говорила про збереження української культури — мови, мистецтва, музики, тощо через різні проєкти. Дуже потрібно міцного проводу і родинної участи, щоб зацікавити молодь до організаційного життя. Фіялка Неведюк, Едмонтон, прекрасною українською мовою, виявила своє духовне почуття, любов до української нації, спадщини і православної церкви та бажала, щоб зберігати і підкріплювати їх у своїй поведінці в рядах СУМК. Кароля Орлецька, Веґревил, нова сумківка, приїхала на З'їзд, щоб набрати знання про самостійницькі організації і працю СУМК. Сказала що їм дуже потрібно більше матеріялів та інформацій від головного проводу СУМК. Хотіла, щоб нав'язати ближчі зв'язки між відділами, щоб пізнати, яку працю провадять інші відділи. Йоанна Пелех, листовно, підкреслила важливість цікавих програм крім танків, хору та драм, а головно наука на церковні та громадські теми. Диякон В. Макаренко сказав, що треба ставитись позитивно до різних справ і проблем. Дати нагоду молоді рости з проблемами сучасних часів і розв'язувати їх. „Будуймо міцних людей, не лише будинки". Пан Борис Фик говорив від „старшої молоді". Радив сумківцям, щоб насамперед розвивали собі добрий характер у своїм оточенні, сходилися з добрими приятелями в різних підприємствах, які дали добру підставу на будуче.

По дальшій дискусії, між іншим, було стверджено, що сумківцям треба дати признання, приклад примірного проводу і заохоту до дальшої праці при організації та церкві. Нам організація не послужить, якщо ми не будемо служити їй, як активні її члени.

В суботу вечером всі учасники поїхали до Інституту Св. Івана на „Сморг" а потім на прекрасний, різноманітний сумківський концерт в залі університету. З цим концертом їздив сумківський хор едмонтонських відділів по провінції в честь її 75-ліття цього року. Хор писався знаменитими успіхами.

В неділю відбулася Архиєрейська Богослужба в Катедрі Св. Івана із служенням Преосв. Владики Василія та священиками. Слідував спільний обід, поучаюча промова Владики Василія, представлення нових управ всіх складових організацій СУС і прочитання резолюцій.

1. Цей з'їзд зобов'язує провінційні управи ТУС і С.У.К.

а) дати СУМК матеріяльну та моральну поміч відмітити їхнє 50-річчя.

б) Відновляти відділи СУМК по тих місцевостях у Альберті та Брит. Колюмбії, де вони перестали існувати, тому що українці переселювалися з одної місцевості до другої з різних причин.

2. Цей З'їзд зобов'язує пров. управи ТУС і С.У.К. організувати школи української мови (рідні школи) по тих місцевостях, де вони повинні би існувати.

3. Цей З'їзд закликає пров. управи складових організацій СУС, згідно з проголошенням Об'єднаних Націй, відмічувати 1981 рік як Рік фізично-ушкоджених осіб (гендікепт).

4. Цей З'їзд закликає й зобов'язує вірних Української Православної Церкви в Канаді приготовлятися до відмічення Хрещення України, що відбулося 988 року, і робити це самостійно а не спільно з іншими релігійними угрупуваннями чи релігійними сектами.

5. Цей З'їзд зобов'язує учителів недільних шкіл при наших українських православних церквах удаватися

до Консисторії за дозволом уживати посібники або підручники, які не є апробовані Консисторією.

Сподіємось, що всі делеґати і гості роз'їхались домів зі свіжими думками і плянами на много-успішний рік сумківців і крайової управи на 1981 рік.

Секретавки: **Катерина Рожак і Розалія Фарина**

ПРОМОВА ЛЮНИ БРИДЖЕС НА З'ЇЗДІ СОЮЗУ В АЛЬБЕРТІ 8-го листопада 1980 р.

Пані Голово, всечесні Отці, Пані і Панове!

Коли мене попросили виголосити промову сьогодні на цьому достойному З'їзді, перед цією світлою громадою, то я відразу настрашилась. І пригадую собі такий випадок:

Пані Славка Фербей зайшла раз у Авдиторію Св. Івана, ідучи на бенкет, і зустрінула мого тата, доктора Левка Фарину, який крокував то сюди то туди.

— А ти що тут робиш, Левку? — питає пані Славка.

— Та я маю на бенкеті промову виголосити.

— А ти видно досить нервовий, зауважує вона.

— Хто я? Нервовий? Ніколи!

— А га! — якщо ти не нервуєшся, то чому ти зайшов до жіночої умивальні?!

Мушу признатися, що мені й трохи соромно, що звернулися до мене за промовою, тому, що я ще не є членкою Союзу. Ну, і чому ж вкінці погодилася на це? Бо, сказала я собі, що до говорення не маю жодної проблеми — я в маму вдалася. Подруге, я так часто слухала свого батька-промовця, що побачу чи від нього щось навчилася. Та справді, ви можливо думаєте, що тато мені цю промову написав. І признаюся, що я мала його попросити, але він якраз у той час захворів.

Третя причина, чому я взяла на себе цей обов'язок є тому, що молоді завжди нарікають, що старші не дають їм слова. Мені дають аж п'ятнадцять хвилин висловитися, а ще без того, щоб хтось мені переривав.

Четверта моя причина є така: мені майже тридцять років і я виросла й виховувалася при Катедрі Св. Івана під дбайливою опікою членок Союзу Українок Канади в Альберті й частина того успіху й того задоволення, що я зазнала в житті, то завдячую їм.

Моя сьогоднішня тема — „Задоволення духових потреб почерез Союз Українок Канади". Вчені психологи стараються вичислити основні людські потреби. Згідно з психологом „Миррі", крім фізіологічних потреб, між іншим, людина мусить відчувати, що вона задоволена, що має дружні й прихильні зв'язки з іншими, що може вільно діяти, що вона будуюча й виховуюча, що вона щось зберігає, що вона настільки здібна й вартісна, що може себе показати, що вона вміє розважитися, що вона вміє вчитися й іншому щось пояснити, що вона поважає інших, що вона має вплив на інших, що вона визнана, та що вона досягає чогось у житті.

Як Союз Українок Канади забезпечив протягом минулих п'ятдесят років ці різні потреби своїх членок? Різними способами . Подаю кілька прикладів. Кожний відділ був неначе родиною, в середовищі якої членка відчувала себе безпечною й в якій вона користувалася дружніми зв'язками з іншими канадками українського роду. Тут говорили її рідною мовою. Тут вона мала нагоду й автономію створити добродійні комітети, літературні гуртки і так далі, спільно з іншими зацікавленими членками. Членка виявила себе будуючою й виховуючою, коли створила садочки, рідні, недільні й танкові школи. Зберегла історичні речі й архіви й подарувала їх своєму музеєві. Зберегла різно українську мову, не тільки видаючи свій журнал „Промінь". Коли хотіла себе показати, то брала участь у сценках, і тому подібне, а коли думала розважитись, то йшла на пущення, на баль, на чай, які вона та інші зарядили були. Навчилась куховарити для великої кількости їдців. Навчилась шити й вишивати костюми. Пояснювала іншим як паски пекти. Виявляла повагу до церкви, до душпастирів своїх.

Через усі ці зайняття членка мала свій вплив на інших, досягала встановлені ціли, ставала визнаною людиною. Завдяки Союзові, членка пізнала свої можливості й відчувала задоволення.

Членки Союзу далі користуються таким забезпеченням. Але треба підкреслити, що є тепер у загальному канадському оточенні значні конкуруючі сили, які теж стараються задоволити людські потреби. Скільки курсів для дорослих тепер викладається вечорами в багатьох публичних і католицьких школах? Скільки концертів, п'єс, вистав, фільмів, спортивних змагань, ігрів та телевізійних передач займає сьогоднішніх жінок? Скільки курсів викладається в місті, в університеті? Скільки інших клюбів та організацій з'явилось, до яких могла б належати членка Союзу? Безмежне число. І вони всі задовольняють до певної міри людські потреби. Чим відрізняється від них членство в Союзі?

Я годинами шукала такої людської потреби, що міг би задоволити тільки Союз Українок Канади, але такої немає. Сучасна канадка українського роду знайде задоволення всіх основних своїх потреб у тих усяких зайняттях, що я вище згадала. Не легко прийняти оцю болючу правду.

Але приймаючи її, пам'ятаймо, що Союз відрізняється тим, що дозволяє жінці зберегти щось спеціяльного в Канаді, а саме, українську культуру й православну традицію. І будь-яка канадка, яка зажурена запевненням українського духу в Канаді не може краще зробити як належати до Союзу й брати активну участь у ньому.

Як змінити Союз у майбутньому й придбати нових членок? Треба повернутися до основної праці Союзу, тобто до навчання членок, їхніх ровесників, їхніх дітей про українство. Замість показуватися загальному канадському суспільству, витрачаймо свою енергію в таких проєктах, які прямо й просто служать канадцям українського роду. Союз — має бути найпершим місцем, як **приступне** джерело української православної самостійницької традиції. Подаю такі сугестії:

Перше — не розповсюджуймося на всі сторони. Наприклад, хай наші членки будуть представницями Союзу при інших жіночих організаціях замість їхніми членами управи.

Друге — Не змагаймось між своїми відділами. Того і так уже забагато, як раніше згадано. Хай провінційна управа зорганізує відділи так, щоб, наприклад, як є в одному відділі велика школа танців, а в другому мала, щоб управа пропонувала одну спільну школу.

(докінчення на стор. 33)

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

У треті роковини упокоєння нашої дорогої незабутньої мами, улюбленої внукам бабуні, бл. п. Анастасії Сарчук, яка відійшла від нас у вічність дня 10 березня 1978 року, складаємо нев'янучий вінець з найкращих квітів.

Шануючи невтомну працю Покійної на полі суспільно-громадським, а зокрема в Музеї Союзу Українок і журналі „Промінь", складаємо наш дар на „Промінь" $15.00. Світлим образом живеш, мамо, у наших серцях.

Дочка Галина і Нестор Богоноси,
внуки Андрій і Петрусь, Вінніпеґ

— — — — —

Членки відділу ім. О. Басарабової у Гефорді складають китицю нев'янучих квітів на свіжу могилу нашої дорогої членки, бл. п. Доці Яремко, яка упокоїлась у жовтні 1980 року в її світлу пам'ять висилаємо $10.00 на „Промінь". Покійній вічна пам'ять.

Родині складаємо щире співчуття.

За відділ — А. Ткачук

— — — — —

У світлу пам'ять мого дорогого мужа Николая, який упокоївся 1951 року і мого дорогого незабутнього сина Петра, який упокоївся 1937 року, у світлу пам'ять покійних складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина і мама Параня Бігун,
Реджайна, Саск.

— — — — —

У двадцяті роковини смерти мого незабутнього мужа, батька і дідуся, бл. п. Стефана Лесика, який упокоївся 26 серпня 1960 року, в його світлу пам'ять засилаю $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Марія, діти і внуки — Едмонтон

— — — — —

У восьмі роковини упокоєння мого дорогого мужа, отця Івана Мельника, кладу китицю нев'янучих квітів і в світлу пам'ять покійного засилаю $25.00 на журнал „Промінь".

Дружина Параскевія Мельник, Бирнабі, Б. К.

— — — — —

У світлу пам'ять моїх дорогих і незабутніх родичів, Антона Марковського й Анастасії Марковської (Лазарович) складаю $25.00 на пресовий фонд журнала „Промінь". Батько відійшов у вічність 7-го липня 1947, а мама 27-го грудня 1965 р.

Покійним вічна пам'ять!

Дочка Катерина Кіящук, Торзбій, Альберта

У тридцяті роковини смерти нашої дорогої мами і бабці Євгенії Залуської та у перші роковини упокоєння Григорія Залуського, дорогого тата і дідуся, у світлу пам'ять покійних складаємо нев'янучий вінок і засилаємо $20.00 на журнал „Промінь".

Дочка Ярослава, Чарлс Якисони і внуки

— — — — —

На свіжу могилу мого похресника, бл. п. Богдана Ничика, який упокоївся 26 листопада 1980 у Вінніпеґу складаю нев'янучий вінок — $20.00 на журнал „Промінь". Покійному вічна пам'ять.

Кароля Деміон, Ню Вестмінстер, Б. К.

— — — — —

У другі роковини моєї дружини Марії, яка упокоїлась 18 лютого 1979 року в Едмонтоні, у світлу пам'ять покійної складаю $25.00 на журнал „Промінь".

Євген Вавринюк, Едмонтон

— — — — —

У п'яті роковини нашого дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. С. Боднарчука, який упокоївся 11 лютого 1976 року, засилаємо на нев'янучий вінок $25.00 на журнал „Промінь".

Дружина Марія, діти і внуки, Сурей, Б. К.

— — — — —

Кладемо нев'янучі вінки на могили наших рідних: бл. п. Івана Ґабриша з Гефорду — упокоївся 14 лютого 1963 року;

Нашого незабутнього тата, бл. п. Василя Демянюка — упокоївся 2 лютого 1977 року в Ню Вестминстер — складаємо $5.00 на „Промінь".

Діти, внуки і правнуки: Роман і Михаліна, Дарлін, Роней і Донна Демянюки з Кемрось, Алта., і Богдан Демянюк з Бирнабі, Б. К.

— — — — —

Кладу нев'янучий вінок у пам'ять мого дорогого брата Павла Ґабриша з Редісон, Саск., який упокоївся 12 листопада 1968 р. і засилаю $5.00 на „Промінь".

Сестра Михаліна і шваґер Роман Дем'янюки,
Кемрось, Альберта

— — — — —

Складаємо нев'янучий вінок у незабутню пам'ять наших дорогих — батька — бл. п. Михайла Стручинского, який відійшов 17 серпня 1974 р., мами Сабіни Стручинської, яка упокоїлась 21 січня 1975 р. в їх світлу пам'ять складаємо $15.00 на „Промінь". Покійним вічна пам'ять.

Дочки і зяті — Марія і Франко Дубинські, Вінніпеґ
Галина і Павло Дубинські, Кенора, Онт.
Син Микола і невістка Оля Стручинські

— — — — —

На свіжу могилу нашого дорогого і щирого членапіонера, бл. п. Андрея Татарина, який упокоївся 9 січня 1981 року, складаємо $20.00 на журнал „Промінь". Хай Господь прийме душу покійного у Своє царство небесне.

Марія і Іван Березюк, Айтуна

— — — — —

На свіжу могилу бл. п. Богдана Ничика, який упокоївся 26 листопада 1980 р. замість квітів засилаємо $15.00 на журнал „Промінь".

Дружині Лесі і дітям висловлюємо найщиріші співчуття.

.....

Вуйко Євген, вуйна Анна та Іринка Іванчуки,
Витків, Саск.

Провінційна Екзекутива Союзу Української Молоді Канади — СУМК складає китицю нев'янучих квітів на свіжу могилу д-ра Левка Фарини, голови СУС, невтомного провідника і заслуженого бувшого члена СУМК, у його світлу пам'ять складаємо $10.00 на „Промінь".

За управу — Богдан Романик, голова — Вінніпеґ

— — — — —

Кладу нев'янучий вінок на свіжу могилу невтомного громадського і заслуженого діяча, голови Союзу Українців Самостійників, д-ра Левка Фарини, який упокоївся в Едмонтоні 12 листопада 1980 року, у світлу пам'ять покійного складаю $20.00 на „Промінь".

Дружині Наталці, мамі Йосипі, дітям та родині висловлюю найщиріші співчуття.

Ольга Завісляк, Вінніпеґ

— — — — —

Членки відділу ім. Ольги Басарабової у Гефорді, складають китицю квітів на свіжу могилу дорогої членки, бл. п. Доці Грамяк, яка упокоїлась у жовтні 1980 р., в її світлу пам'ять складаємо $10.00 на „Промінь". Родині покійної висловлюємо щире співчуття.

За відділ — А. Ткачук, рефер.

— — — — —

Замість китиці квітів на свіжу могилу дорогого швагра, мужа нашої сестри Марії, бл. п. Мартина Вівчара, який упокоївся 21 січня 1981 року в Гамільтоні, в його світлу пам'ять засилаємо $10.00 на журнал „Промінь".

Горем прибитій сестрі Марії з родиною висловлюємо найщиріші співчуття.

Сестри — Катерина Гринчук — Ст. Кетеринс
— Анастасія Перожак — Брентфорд

— — — — —

Кладемо нев'янучий вінок на свіжу могилу нашого дорогого, ніколи незабутнього мужа і батька, бл. п. Мартина Вівчара, який так несподівано відійшов у вічність 21 січня 1981 р., залишивши нас у великому горі, у світлу пам'ять покійного засилаємо $20.00 на журнал „Промінь".

Покійному Вічна пам'ять.

Засмучена дружина Марія Вівчар з родиною, Гамільтон

— — — — —

У десяті роковини упокоєння дорогого мужа, батька і дідуня, бл. п. Петра Мороза, який упокоївся 27 лютого 1971 року, замість китиці квітів у світлу пам'ять покійного складаємо $10.00 на прес. фонд „Променя".

Анна Мороз-Ковальська,
дочки — Оля, Люба і Віра, Брентфорд

— — — — —

Замість китиці квітів на могилу покійної дружини, мами і бабуні, бл. п. Павлі Ковальської, яка відійшла у вічність 13 червня 1975 року у світлу пам'ять покійної складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Григорій Ковальський, Брентфорд

— — — — —

У сьомі роковини упокоєння дорогого і незабутнього мужа, батька і дідуня, бл. п. Петра Немировського, який відійшов у вічність 27 березня 1974 р., в його світлу пам'ять складаю $5.00 на „Промінь".

Дружина Анеля Немировська, Брентфорд, Онт.

У світлу пам'ять нашої дорогої мами і бабуні, бл. п. Євгенії Угринюк, яка упокоїлась 19 березня 1980 р. у Вінніпеґу, складаємо замість квітів $20.00 на журнал „Промінь".

Дочки Ольга, Мирослава, Галя, син Василь і внуки

— — — — —

Кладемо нев'янучі вінки на могили наших дорогих членок — бл. п. Марії Кушнір, яка упокоїлась 24 листопада 1980 і бл. п. Теклі Деди, яка упокоїлась 12 грудня 1980, в їх світлу пам'ять складаємо $20.00 на прес. фонд журнала „Промінь".

Родинам покійних висловлюємо щире співчуття.

За відділ ім. Лесі Українки
при Катедрі Пресв. Трійці
П. Ігнаш — голова М. Керніцька — секр.

— — — — —

Складаємо нев'янучі вінки у пам'ять мого дорогого мужа, батька і дідуня, бл. п. Теодора Валіґроцького, який упокоївся 12 січня 1954 р. й у сьомі роковини упокоєння дорогого сина і брата, бл. п. Романа Валіґроцького, який залишив нас у великому смутку 28 березня 1974 року в Торонті, в їх світлу пам'ять засилаємо $20.00 на „Промінь".

Дружина і мама А. Валіґроцька, Аксбридж, Онт.

ПЕРЕОЧЕНИЙ ПРИВІТ

Відділ ім. Лесі Українки у Брентфорді, Онт. з нагоди 20-ліття журнала „Промінь" засилає $10.00 на прес. фонд, разом з найкращими побажаннями редакції та видавництву Союзу Українок Канади.

Марія Іванець, голова Анна Кондрат, секр.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВІД. О. КОБИЛЯНСЬКОЇ СМОКІ ЛЕЙК, АЛЬБЕРТА

В неділю 2 листопада 1980 року відділ ім. Ольги Кобилянської в Смокі Лейк святкував 50-ліття своєї організації.

Ювілейне свято почалось Богослуженням в церкві Святого Вознесення, відправляв о. Кубин, після відправи отець запросив всіх на спільний святочний обід до залі Українського Народного Дому.

Наше жіноцтво дуже гарно приготовилось до свого ювілею. Ми вислали запрошення до окружних відділів, а також до усіх членок, які були в нашім відділі, а виїхали до інших місцевостей. Кожна членка нашого відділу була відзначена живою квіткою („карнейшен") і стяжкою з відзнакою 50-ліття, так само для гостей були стяжки з відзнакою.

Столи до обіду були гарно застелені, а на головнім столі було два вазонки живих квітів, свічки горіли у декорованих вазах, коровай був прибраний зеленим барвінком і пташками і ювілейний торт гарно удекорований з написом „50-ліття'. Короваї і торт спекли Д. Слемко і Д. Манзюк.

За головним столом сиділи о. Кубин, голова крайової управи Н. Боднар, голова провінційної управи М. Фербей, голова нашого відділу Л. Леськів, гість-промовець сенаторка М. Білеш, визначні членки відділу — П. Варава, М. Рацой, М. Паламарик, Т. Тивонюк і Р. Стримбіська, член провінційного уряду п. Топольницький з дружиною і Л. Врайт, яка керувала програмою.

Молитву перед обідом провів о. Кубин. Позаді головного стола на сцені був великий удекорований ювілейний торт із золотим написом „50-ліття" прибраний смолоскипом, а по боках вази з колосками сухої пшениці.

Програму Ювілею відкрила голова відділу Л. Леськів, привітала гостей і членок. Слідувало вшанування пам'яти покійних членок, яких прізвища прочитала п. Л. Врайт.

Історію 50-ліття відділу прочитала п. М. Рацой, в якій вона підкреслила ті перші піонерські часи та

Відділ ім. Ольги Кобилянської у своє 50-ліття.

вклад праці жіночого товариства в розбудову громадського життя. Відділ зорганізувався 1930 року.

Слідували привіти від крайової голови Н. Боднар, провінційної голови М. Фербей, провінційного уряду пан Топольницький, голови УГП церковної громади пан Сербин, голови сестрицтва Св. Анни, М. Глащук, заст. голови Українського Народного Дому пан Н. Слемко, мейора міста Е. Борусо.

Сольо-спів — Лорита Старчук — дві пісні: „Ніч така Господи", „Мої ясени". Так само гурток дітей відспівав пісню „Чабан".

Гостю-доповідачку сенаторку М. Білеш представила К. Рошко. Відкриття портрету патронки відділу О. Кобилянської в Смокі Лейк довершила Л. Леськів і М. Федюк, цей портрет передали посадникові міста, що пізніше буде переданий до музею у Смокі Лейк.

Представлення заслужених членок: п. Кокотайло представила п. Вараву, Л. Рошко — п. Рацой, п. Антонюк — п. Паламарик, п. Палічук — п. Тивонюк, п. Колотелюк — п. Стримбіську. Провінційна голова п. Фербей вручила їм грамоти. Вручення грамот з нагоди 50-ліття ювілею для членок відділу провів отець Кубин. Слідувало традиційне краяння торта.

Кінцеве слово і подяку висловила М. Паламарик усім тим, що працювали над цим святом. Так само щира подяка о. Кубинові та добродійці Філь за їх поміч. Слідував чай і роздача ювілейного торта.

З цієї імпрези призначено $30.00 на фонд „Променя".

М. Паламарик

ДЕНЬ КНИЖКИ ПРИ КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА у Торонті

19-го жовтня 1980 року відбувся День Книжки присвячений 20-літтю журнала „Промінь". Імпрезу організував культ.-освіт. комітет відділу ім. Кн. Ольги якого очолює панна Віра Шевчук. Коротким словом про значення книжки в житті людини для її духового і культурного розвитку п-на Віра Шевчук відкрила імпрезу і попросила добр. Євгенію Божик прочитати доповідь. Доповідь добр. Божик була на релігійну тему, вона пригадала, що людина-християнин за підставу свого життя повинна брати, в першу чергу, Святе письмо.

В мистецькій частині виступали діти і молодь. Максим Троян (8 років) продеклямував вірш „Книжка", дитячий голос його місцями втихав, але для слухачів це створювало ще більше зацікавлення і Максима ще-

дро оплескували. Софійка Костинюк (8 років) проспівала пісню „Садок вишневий коло хати" (Т. Шевченка) під фортепіяновий акомпаньямент своєї матері п-і Марти Костинюк. Приємний голос, бадьора постава, гарний український одяг викликали гучні оплески присутніх. Софійка виступала також зі своїм братом Андірйком (10 років) разом проспівали пісню „Ми чемні діти". Спів їх зробив дуже миле враження. Олександер Ємець, учень другугу курсу українознавства (12 років), продеклямував вірш „Я не бачив України" (написав молодий поет Петро Кізко). Цей вірш був сповнений любови до України - Батьківщини, продеклямований був з глибоким відчуттям його краси і змісту. Присутні щиро винагородили виконавця оплесками.

Пані д-р Ганна Янішевська прочитала доповідь присвячену журналу „Промінь". В доповіді було згадано, що крім усього цінного, що знаходимо ми на сторінках журналу „Промінь", як вартовий стоїть на сторожі ідеалів Союзу Українок Канади.

Три українські народні пісні проспівала група сумківок з Гамільтону під диригентурою п-і Орисі Сушко. При фортепіяні син п-і Орисі Роман. Виступ сумківок зробив особливе враження, молоді голоси, стилеві українські одяги, добре підготований спів захоплювали присутніх, які винагороджували їх довготривалими оплесками. Оксана Сушко (донечка пані Орисі) виконала мелодеклямацію „Почаївська Лавра" при фортепіяновому супроводі свого брата Романа. Роксоляна Мельник (10 років) продеклямувала „Посланіе" Т. Шевченка, її надзвичайна пам'ять гарна мова і чуття з яким Роксоляна виголошувала слова незабутнього Т. Шевченка викликали велике признання і безліч оплесків. На закінчення п. Петро Шкурка прочитав монтаж з поетичних творів Т. Г. Шевченка і Миколи Руденка.

Залю удекорували п-на Віра Шевчук і уступивша голова відділу п-і Марія Божик. Центральну стіну прикрашав прапор С.У.К. і журнали „Промінь" розміщені у формі півкола. Виставкою книжок займалася бібліотекарка при Катедрі п-і Анна Паліенко. Поміж книжками вирізнялися 12 річників журналу „Промінь" переплетені в тверді обкладинки, власність п-і Анни Ралько. У центрі стояв стіл з церковними книгами і виданнями на релігійні теми. Чайне прийняття очолила п-і Зоя Гречка (голова чайного комітету), допомагали п-і Катерина Майнер і п-і Ольга Карманін. При касі фін. секр. п-і Лідія Олешня і скарбничка п-і Гункевич. Подяку усім учасникам виголосила голова культ-осв. комітету п-на Віра Шевчук.

Добр. Єлисавета Василів

ЮВІЛЕЙ 25-ЛІТТЯ ПОДРУЖЖЯ ВАСИЛЯ І ГАНІ ОСТАШІВ

Субота 22 листопада 1980 р. залишиться приємним і незабутнім спомином ювілятів Василя і Гані Осташів. Того дня їхні діти — дочка Ангеля з чоловіком, дочка Савеля з чоловіком і 10-літнім сином Каліном влаштували своїм батькам родинне свято — ювілей 25-ліття подружжя родичів, на яке прибули також приятелі - гості.

При вході до хати, діти привітали ювілятів, дочка Савеля і внук Калін причепили їм корсажі з живих квітів. Старша дочка Ангеля привітала батьків такими словами:

„Дорогі родичі - ювілята! В цей день ми, ваші діти вітаємо вас щастям, здоров'ям і бажаємо вам дочекати 50-літнього ювілею. Складаємо вам побажання від ваших тут мамів, а наших бабунів та від усіх тут присутніх гостей і просимо для вас Божого благословення".

По цім гості проспівали ювілятам „На многії літа". Гості вітались з ювілятами, а діти запровадили їх за головний стіл, який був удекорований тортом. Цей торт спекла і вдекорувала синьо-жовто, родичка ювілята Параня Дзюба з Биртл, Ман. Колачі спекла мама ювілятки Анна Бельбас з Розбирн.

Після вечері, ювілята, п-во Осташі подякували дітям і всім присутнім гостям за таку велику несподіванку для них і за подарунки від дітей та усіх, що будуть дорогими пам'ятками на ціле їх життя. Особливо дякували своїм мамам, родичам ювілята Василя, мамі Сенкі Осташ з Биртл, мамі ювілятки Анні Бельбас з Розбирн, що були здорові і приїхали до своїх дітей.

Мама Анна Ф. Бельбас з Розбирн передплатила дітям у подарунок журнал „Промінь" на два роки. Побажала ювілятам Божого благословення на многії літа.

А. Ф. Бельбас

П-во Василь і Ганна Осташі

БУКОВИНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ В МОНТРЕАЛІ

Дня 6-го вересня 1980 р. відбулась небувала подія в Соборі Св. Софії в Монтреалі. З'їхались легіні й дівчата з Буковини в прекрасних народних строях. Кожний з них це промініюча краса молодих українських силуєток. Це надзвичайний образ для пензля настроєвого мисця... Що за подія? Що за оказія?

Це було вінчання молодої пари Наталі й Остапа Торошенків, що очолювала цей небувалий весільний похід.

Наталя, донька Марії й Володимира Зимовців, уродженця Монтреалу, закінчила середню освіту в Розмонт Гай, як також Курси Українознавства. Вчила в садочку при Рідній школі Собору Св. Софії, виконувала обов'язки керівника літньої, дитячої оселі Собору. Активна членка молодечої організації СУМК, з часом переїхала до Торонта. Працювала в Інституті Св. Володимира й студіювала в Йорк університеті. Далі продовжує студії в Альбертійському університеті "Studies in theatre & drama in Education".

В Торонті співала в хорі „Десна", брала участь в мистецькій групі, знаній зі своїх виступів в торонтонській, щорічній „Каравані" під іменем „Павіліон Одеса". Вчила на літних курсах „іммержен програм" Інституту Петра Могили в Саскатуні. Брала участь в літних курсах на таборах „Село" в ролі учасниці, як також і інструкторки.

Остап, син Юрія й Ольги Торошенків, закінчив середню освіту, як також і університет у Віндзорі, Онт. Дуже активний член молодечої організації СУМК, як також і місцевий, якийсь час, голова відділу цієї організації, вчився грати на бандурі й цю науку вміло маніфестував на концертах підчас провінційних з'їздів Східньої Канади. Був час, що в тих провінційних концертах домінувала персональність молодого Остапа Торошенка. Закінчив студії, осягнувши диплом „В.А.", а тепер працює в телевізійній станції в Едмонтоні, де обидвоє живуть.

Обидвоє молодята перейшли через позицію голів Східньої Екзекутиви СУМК.

Вінчання цієї молодої пари відбулося в Монтреалі в Соборі Св. Софії, а поправини — прийняття з Молебнем — відбулось в Віндзорі, в місті замешкання родичів молодого.

Вінчання Наталі і Остапа Торошенків, Монтреал

Вінчання в Монтреалі довершив отець Ігор Куташ при чудовому співі соборового хору, якого постійними співаками через довгі роки є родичі молодої, Марія й Володимир Зимовці. Весільне прийняття відбулось в церковній, відповідно прибраній залі зі звисаючим повним квітів — маків, блаватів і роменів — кошиком в центрі декоративного прибрання. Головний стіл був прибраний вишиваними рушниками й чисельними короваями з великим дуже числом напечених птичок, які дістались кожному учасникові весільної учти.

Очі прибулих гостей з захопленням оглядали молоді селюетки весільного почоту, убраних у народні, стилеві буковинські строї. Вишивані сорочки, підтички, обгортки (плахти в центральній Україні), кожушки, паси, чобітки й навіть портениці були витримані в належному стилі й надавали того своєрідного, ностальгійного настрою.

Молода й молодий були центром уваги. Усміхнена, чорноброва Наталя в чудовій вишиваній сорочці з вінком маків на голові домінувала між дівчатами в цьому весільному поході, що обійшов залю тричі. Не уступав їй ані крихітки й її суджений, молодий Остап у своїй питоменній поставі в відмінному від своїх дружбів довгім кожушку, який привіз собі з Буковини. Вже тоді, як їздив в Україну, носився з думкою, що буде саме в цім кожушку брати шлюб і буде саме в нім починати втоптувати свою нову стежку свого життя на своїй батьківщині в Канаді з забарвленням українського патріотизму, який одідичив в домі своїх батьків — в патріотичній родині Юрія й Ольги Торошенків.

Весільне прийняття, що все завершує підставову церемонію в церкві, пройшло в щиро українській атмосфері, бо під звуки українських мельодій, серед танцюючих пар майоріли селюетки в народніх строях, які приносили для старших подих української атмосфери, а для молодих подих екзотичности батьківського етнічного походження — чи таки може подих далекої батьківщини...

Присутня

Просимо поправити

На стор. 27 в ч. 1 з січня ц. р. у Різдвянім побажанні відділу ім. О. Басарабової у Вакав має бути секрет. Савеля Луцюк.

БЛ. П. АНАСТАСІЯ ТВЕРДУН

Ось уже, так скоро й незамітно проминув рік, коли саме від нас відійшла у вічність, після довгої недуги членка Союзу Українок Канади відділу Доньки України, довголітня парафіянка собору Св. Софії в Монтреалі, Анастасія Твердун, а її сильветка, як жива стоїть в моїй уяві.

Покійна залишила в глибокому смутку сина Володимира з дружиною Галею і внуками, членів ближчої й дальшої родини тут на американському континенті та в Україні, як також засмучених приятелів, з якими доводилось співпрацювати в приватному чи громадському житті.

Світлої пам'яті Анастасія Твердун з роду Славута родом із Стриївки, Збаражського повіту приїхала до Монтреалу у пізних 20-тих роках саме в часи депресії. У висліді тяжких початків в далекій чужині у її характері та поступованні було завжди багато зрозуміння, співчуття й бажання допомогти другим і саме завдяки тим прикметам вона була взірцевою членкою своєї Матері Церкви та Союзу Українок Канади, до якого вступила 1951 року.

Анастасія була одружена з Іваном Твердуном, який по передчасній смерті своєї першої дружини, залишився з двома малими синами. Виховання цих двох дітей стало головною ціллю цілого життя Покійної.

Похоронних обрядів довершив настоятель Святософіївського Собору о. Ігор Куташ, а видний глибокий біль та сльози в очах прибраного сина Володимира, його дружини Галі та в їхніх дітей підчас похоронних відправ, свідчили, що так плачуть діти тільки за рідною матір'ю.

Після похорону присутні повернулись до залі Собору, щоб за давним українським звичаєм ще раз віддати шану Покійній й згадати різні спільно прожити моменти в громадському чи родинному житті.

Мені, персонально, згадуються різні моменти з організаційного життя, як участь Покійної в різних коміеттах, але спеціяльно хочу відмітити її участь в проєкті виготовлення ляльок в вишиваних українських строях. Ці ляльочки не один рік прикрашували різні мистецькі виставик нашого відділу, які ми улаштовували для загально-канадської публіки, а тепер містяться в нашій „Музейній кімнаті".

Вічна їй пам'ять!

Г. С.

БЛ. П. АНТОНІНА КРАВЧЕНКО

У п'ятницю 19-го вересня 1980-го року в Едмонтоні в лікарні на 65-му році свого трудолюбивого життя упокоїлася в Бозі бл. п. Антоніна Кравченко. Вона з своїм чоловіком Олександром Кравченком були членами громади Св. Юрія в Лашін, Квебек. Антоніна була співачкою в церковнім хорі та членкою відділу ім. Княгині Ольги. А пан О. Кравченко був через довгий час членом заряду, продавав свічки та дякував. Дуже активні і глибоко віруючі, жертвенні працьовиті, чесні християни цієї громади.

Коли п. О. Кравченко пішов минулого 1979-го року на пенсію, то вони переїхали в вересні до Едмонтону, щоб бути ближче до своїх дітей та внуків. Вони мають троє дітей, яких зуміли виховати та дати їм добру освіту, і десять внуків. Один син о. прот. Олег Кравченко декан та професор Колегії св. Андрея у Вінніпегу, другий пан Богдан Кравченко у Едмонтоні професором в університеті, та донька Неля Магистер, Вікторія, Б. К.

Але так не судилось як думалось, проживши тільки рік часу і прийшлось бл. п. Антоніні — мамі і бабусі відійти у вічність. Про що було повідомлено свящ. Григорія Планіду, настоятеля громади св. Юрія в Лашін. Свящ. Григорій на понеділок вечір зарядив заупокійну Панахиду, яку відправили три священики, а саме: о. Григорій Планіда, о. Ігор Куташ та о. Єпифаній Чижів. Заупокійну Панахиду відправлено за усім порядком Східнього Православного обряду, де дуже молитовно звеличав Панахиду хор громади св. Юрія під диригентурою пані Тетяни Клемби. Після Панахиди зайшли до залі на поминальну трапезу, що приготовив відділ ім. Княгині Ольги, присутніх було 44 особи. Відчувався великий жаль та співчуття пану О. Кравченкові та всій родині. Підчас трапези о. Єпифаній Чижів сказав слово про п-во Кравченків.

Свящ. Григорій подякував всім присутнім та відділу, що приготовили поминальну трапезу, так само не забули на нев'янучий вінок, де було зібрано 127 долярів з яких 40.00 дол. призначено на журнал „Промінь".

Також було відправлено Панахиду в 9 днів і в 40 днів після смерті покійної. Рівнож від мене, як настоятеля, добродійки, жіночого відділу С.У.К., заряду громади та всієї громади висловлюємо сердечне співчуття пану О. Кравченкові та всій родині. Ще висловлюємо вам щиросердечну подяку за ваш щедрий дар для громади та жіночого відділу. Нехай Милосердний Господь Бог подасть вам і всій вашій родині щастя, здоров'я і всякого добра. А покійній Антоніні, хай Господь Бог оселить душу її, там де всі праведні спочивають!

Вічна їй пам'ять!

о. Григорій Планіда,
Настоятель громади

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ЙОРКТОН, САСК. ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

Річні збори відділу відбулися 17-го листопада 1980 р. в Українській Православній Авдиторії в присутности 86 членок. Голова відділу, п. Левіна Вінтоник, відкрила і керувала зборами а секретаркою була добр. Галя Зузак. Прот. Степан Зузак провів молитву на відкриття зборів і подав своє благословення для діяльного успіху зборів. Слідувала хвилина мовчанки в пам'ять покійних членок.

Протокол з минулорічних зборів був читаний й одобрений. Слідували звіти урядниць цілорічної праці: Наш відділ начислює 136 членок. Присутність членок на зборах пересічно було 73. Реєстр показав, що 21 членки були присутніми на всіх місячних зборах. Відбуто 10 місячних зборів та 4 засідань.

Культ.-освітні програми були слідуючі: Свято Державности, Членський чай, Свято Лесі Українки і Українських Героїнь, День Подяки і Українських студентів на якому була присутня достойна гостя, бесідниця п-ні Йоанна Михайленко зі Саскатуну. Підчас 5-ох місячних зборів читано цікаві статті на різні теми. Мали приємність гостити в своїм відділі голову Пров. Управи С.У.К. на Саскачеван, пані Анну Холод. Вона висвітлила прозірки під заголовком „Хто такі українці" де показано початок історії України, приїзд українських поселенців до Канади та їх вклад у розбудові українського життя в Канаді з самих початків дотепер. Також мали приємність гостити в Йорктоні голову Музейної Фундації, пані Любу Кут. Вона висвітлила наукові прозірки про Головний Музей С.У.К. в Саскатуні. Мали фільму про недугу рака, підчас якої мед-сестри доповідали свої наукові пояснення. Відбуто демонстрацію тканини.

Інші імпрези були: Підчас Великого Посту, спеціяльна Панахида за померших членок відділу. Перед-великодний чай з випродажем традиційного печива. Спільне Свячене, храмовий празник, Йорданська Вечеря, осінній базар.

До Української школи учащало 25 учнів. Відбулось 32 лекцій. Учителями були прот. С. Зузак, добр. Г. Зузак і пані Левіна Вінтоник. Учителі приготовили з дітьми Української і Недільної школи концерт Св. Миколая, День Матері. Діти виступали кількома точками на святі Л. Українки й Тараса Шевченка. В недільній школі учащало 70 дітей. Під проводомо добр. Г. Зузак діти співають „Отче наш" підчас Св. Літургії. В день коли діти Недільної і Української школи приступали до святих Таїнств Сповіді і Св. Причастя, членки відділу угостили їх сніданком.

На лекції українських танків учащало около 42 дітей. Членки доглядають ґардеробу для танцюристів. На закінчення сезону науки танців, діти мали кінцеву програму по якій відділ угостив їх перекускою.

В СУМК є 22 члени у віці від 13 до 18 років, вони сходяться щотижня, а свої збори мають кожної середи в місяці. Членки надзірної ради доглянули їхні лекції писання писанок., вироблення колачиків і пасок, малювати образки на склі, випалювати узори на дереві. Під опікою надзірної Ради, сумківці їздили до Реджайни, де оглядали пров. парлямент та інші важливі установи, їздили до Саскатуну на Релігійний семинар, до Канори на семинар співу і танців, брали участь в З'їзді складових організацій СУС в Саскатуні. Відділ поміг трьом сумківцям брати участь в „воркшоп" танців.

При вході Української Православної Авдиторії міститься наш склад музейних речей. Цього року подаровано до нього 18 експонатів. Членки мистецтва старанно дбають про зберігання дорогоцінних експонатів. Кожного року, членки цього комітету, приготовляють святочно прибраний стіл, на якім є традиційна

ПРИВІТНЯ В НОВІМ ДОМІ
Волей-Суррей, Б. К.

У вівторок, 20 січня 1981 р. зійшлись приятельки до дому Марії Боднарчук, щоб привітати її, в її новім домі. При вступі Анеля Кравчук привітала Марію від усіх і побажала їй щастя, доброго здоров'я і многих літ прожити. Присутні гості заспівали „многая літа", а добр. Блажук також склала дуже гарне побажання. По цім у товариській атмосфері колядували та співали інші народні пісні та приготовивши перекуску проспівали „Отче наш".

Зустріч та гостина були дуже приємні, час збігав на товариській гутірці, в якій між іншим Анеля Кравчук згадала про наш журнал „Промінь" та попросила, щоб з такої врочистої нагоди в пошану такої гостини Марії Боднарчук скласти пожертву на пресовий фонд журнала. Переведенням збірки зайнялася Анеля Кравчук і Анна Стефан.

Марія Боднарчук

Уо $5.00 склали: Марія Боднарчук, Марія Антонішка, Марта Лебедович, Анна Балузняк, Марія Сташин, Анеля Кравчук, Оксана Круліцька, Соня Назарук, Софія Бумга, Роза Скакун, Ґеня Татарин, Марія Захарук, Антося Добровольська, Анна Крохмальна, Клемі Макар, Леся Цюпек. По $4.00 — Вонда Кроп. По $3.00 — Петруня Коновальчук. По $2.00 — Една Назарук, Анна Головчук, Антося Теслюк, Ганна Собол, Анна Стефан, добр. Блажук, Ефтима Васелович, Дорес Трумен, Оля Ганкевич. По $1.00 — Анна Січикало.

Марія Боднарчук щиро подякувала усім за милу несподіванку і приємну гостину.

Анеля Кравчук

Свята Вечеря в українській кімнаті в Йорктонському Державному Музеї.

Добродійний комітет висилає членкам картки поздоровлення чи співчуття, та квіти для хворих членок. Підчас Великодних Свят обдаровують пацієнтів в лікарні і „Нирсінґ Гом" свяченим і писанками. Членки щомісяця почерзі відвідують хворих. Відділ передплачує „Промінь", „Український Голос", „Вісник" до місцевого шпиталю.

Соціяльний комітет належно подбав про видання перекусок 4 рази підчас року.

Старші сестриці, по змозі своїх сил, причинюються до чищення в церкві, прикрашують храм квітами всередині і надворі. Дарують для відділу щедро як не працею то грішми.

Для придбання фондів відбуто: 33 бенкети, 8 весільних вечер, 10 похорроних обідів, 10 похоронних перекусок, 6 поминальних обідів.

Фінансовий звіт: в касі осталося з 1979 р $13,502.17, приходи в 1980 році $112,469.81, розходи в 1980 р. $105,206.88 В касі осталося $20,628.66. Головні пожертви в 1980 році були $43,000.00 на сплачення довгу У. П. Авдиторії, $550.00 на Музейну фундацію, $205.00 на „Промінь". $125.00 на організаційний фонд Союзу. $550.00 до місцевого шпиталю, $255.00 українським студентам. Пожертвували ще інші менші суми на світські установи.

Управа на 1981 рік — уступаюча голова — Анна Кучерява, голова — Левіна Вінтоник, 1-ша заст. голови — Наталя Гишка, 2-га заст. — Єлисавета Крочак, рекорд. секр. — добр. Г. Зузак, заст. секр. — Марія Склярук, кореспонд. секр. — П. Семенюк, касирка — Олеся Піць. Контрольна комісія — Леся Джарман, Славка Скварчук, Сузі Вонітова. Культ.-освітна реф. — Анна Цимбаліста, бібліотекарка — Марія Прокопчук, „Промінь" — Орися Василишин, членський комітет — Євгенія Ойстрик, винаймлення авдиторії — Єлисавета Білан, мистецтво — Вероніка Трофанюк, Дорис Корбут, Недільної школи — Єлисавета Білан, Української школи — добр. Г. Зузак, добродійна реф. — Анна Олійник, пресова — Надія Мігайчук, державного музею — Анна Кучерява, архіву — Славка Скварчук, Надзірна Рада СУМК — Юстина Палій і Вікторія Стінка, ґардеробщиця — Славка Скварчук, базаровий комітет — Фіялка Станіцька, соціяльний ком. — Лелія Малийній. Сестрицтво — Вероня Трофанюк, Анна Денисик, Анна Клевчук, Катерина Квасниця, Анна Вінтоник, Анна Сірій, Анна Головка, Анна Олійник, Михайліна Бортовий, Докія Воронюк. Дзвонити за поміч — Марія (Дж.) Кирилюк, телефонувати про збори — Анна Головка, Євгенія Ойстрик, Марія Прокопчук, П. Семенюк, Стела Трофаненко, Докія Воронюк. „Бінґо" перекусок — Фіялка Станіцька.

Пані Левіна Вінтоник, висловила щиросердечну подяку всім членкам відділу за співпрацю і поміч у різних імпрезах своїй організації. Від контрольної комісії, Леся Джарман, здала звіт контролі, який виявив, що всі фінансові рекорди знаходяться в досконалім порядку. Вона висловила належне признання і подяку для управи відділу.

Слава Господу Богу, що допоміг нам сумлінно виконати свої обов'язки на користь С.У.К. і Святої У.П. Церкви!

Параскевія Семенюк, кор. секр.
добр. Галя Зузак, рекорд. секр.

СТІНЕН, САСК.
ВІДДІЛ ІМ. КН. ОЛЬГИ

Річні збори відділу відбулися 7-го грудня 1980 р. в церковній залі при участи 19 членок. Збори відкрила голова Марія Курковська, привітала членок та попросила відспівали „Царю Небесний". По молитві вшановано хвилиною мовчанки пам'ять покійних членок.

Предсідницею була Василина Стеранко, секретаркою Параня Ґурська. Після відчитання протоколу з минулорічних зборів і його одобрення слідували звіти управи і комітетів. Антонія Корпан від Контрольної комісії, Адонія Козменюк від господинь кухні, Анастасія Анака від купования, Анелька Цуркан від добродійного комітету. Секретарка Анна Ковальчук звітувала з діяльности відділу.

Голова Марія Курковська висловила щиру подяку членкам управи як і членкам відділу за співпрацю і кооперацію.

Впродовж року відбулося 9 місячних зборів, на яких були читані обіжники і кореспонденція. Членки приготовили спільну Святочну Вечерю і храмовий обід. Ходили колядувати разом з членами церкви, так само колядували в „Ґейтвей Лодж", відбули кілька „бінго" на здобуття фондів, провели збірку на Червоний Хрест, приготовили і видали страву на бенкет офіційного відкриття „Кирлінґ рінґ" і святкування 75-річчя Саскачевану. Приготовили і видали страву на „Ґвіт Пул" бенкет. Видали 2 поминальні обіди, 1 похоронну перекуску і обід. Дали поміч на 2 весілля. Брали участь у програмі святкування 75-річчя Саскачевану і в спільнім Богослуженні в Ендевер, Саск. Мали приємність гостити голову музею пані Любу Кут. Відвідували дві членки в „Ґейтвей Лодж" і вручено їм квіти. Добродійний комітет посилає картки поздоровлення хворим до шпиталю. Господині церкви дбають про чистоту і красу Божого Дому, також садять квіти коло церкви. Брали участь у вшануванні поляглих вояків на „Рімембренс Дей".

Товариство складає пожертви на різні цілі, на місцеву Українську школу, а побільшости на церкву. Сповнили бюджет до централі. 10 членок передплачують „Промінь".

Фінансовий звіт: прихід у 1980 ім році $3,437.00, розхід у 1980 році $2,281.35, в касі осталось разом з переносом з 1979 року $2,984.20.

Склад управи на 1981 рік той сам: голова — Марія Круковська, заст. голови — Адонія Козменюк, секретарка — Анна Ковальчук, заст. секретарки — Анелька Цуркан, фін. секр. і касирка — Анелька Королюк. Контрольна комісія — Антонія Корпан, Анелька Цуркан, Франя Гунька. Господині кухні — Адонія Козменюк, Параня Ґурська, Вікторія Королюк, Надя Боднарик, Франя Гунька, Наталя Розтоцька, доброд. комітет — Анелька Цуркан, комітет купования — Анастасія Анака, Анелька Цуркан Франя Гунька, Надя Боднарик, Орися Лозинська, Сестриці — Вероня Ігнатюк, Ксенька Ґоргіца, Анна Парасюк. Господині церкви — Марія: Вігнан, Анна Парасюк, Марія Курковська. Референтка „Променя" — Єлисавета Цуркан, референтка мистецтва — Василина Стеранко, також займається Рідною школою і навчанням співу.

Анна Ковальчук, секретарка

Довкола дому

Стефанія Кульба

КАЛЯФІОР З ПОМІДОРАМИ

1 каляфіор
1 ложка масла
4 ложки тертого сира-пармезан
3 платки бекону
3 помідори
¼ ф. печериць

На огнетривалий вимащений маслом полумисок виложити зварений каляфіор. Посипати тертим сиром-пармезаном, дрібно січеним беконом і тушкуваними на маслі печеричками. Полляти густим помідоровим соком і пекти в печі 15 хвилин щоб зарум'янилось.

— — —

МАКАРОНИ-МУШЕЛЬКИ-САЛАТА
(MACARONI SHELL SALAD)

1 пачку (1 фунт) малі мушельки макарон
1 горнятко майонезу
1 горнятко квасної сметани
¾ горнятка сметанки
½ ложечки перцю — 2 ложечки соли
2 горнятка порізаної салєри
1 г. середньої величини зеленої паприки — посіченої
1 г. середньої величини червоної цибулі — порізана в окремі кружки

Зварити макарон як подано на пачці. Змішати разом майонез, сметану, сметанку, сіль і перець і розтерти на гладку масу. Додати макарон, салєру, зелену паприку і червону цибулю. Все легко звести. Поставити до холодільника на 2 до 3 години. Прибрати зеленню петрушки.

— — —

MEATLESS BORSCH

4 large beets
2 onions — minced
1 quart water
1 teaspoon salt
1 teaspoon sugar
About ¼ cup fresh lemon juice
½ cup dairy sour cream

Wash beets; peel and chop fine. Place in kettle, add onion and water and bring to a boil. Reduce heat, cover and simmer about 35 minutes or until beets are tender. Force through coarse sieve and add salt, sugar, and lemon juice to taste. Serve topped with sour cream.

— — —

BEEF EYE ROAST

4 lbs. meat (Eye roast)
1 can mushroom soup (Cream of Mushroom)
1 chopped onion
3 tbsp. water
½ tsp. sugar
2 tsp. salt

Rinse the meat and rub it with the sugar and salt. Let the meat stand for half an hour.

Take a sheet of aluminum foil large enough to hold the roast, tuck up the edge and pour the can of mushroom soup into it. Place the meat inside and pour the rest of the mushroom soup over it. Sprinkle with chopped onion. Fill the empty can with water and pour this over the roast as well. Seal the aluminum foil tightly and bake the meat in an oven at 350° for 3½ — 4 hours.

Sauce

Dilute 1 tsp. corn starch with cold water. Blend it with the meat juices and let it boil.

Українська вишивка

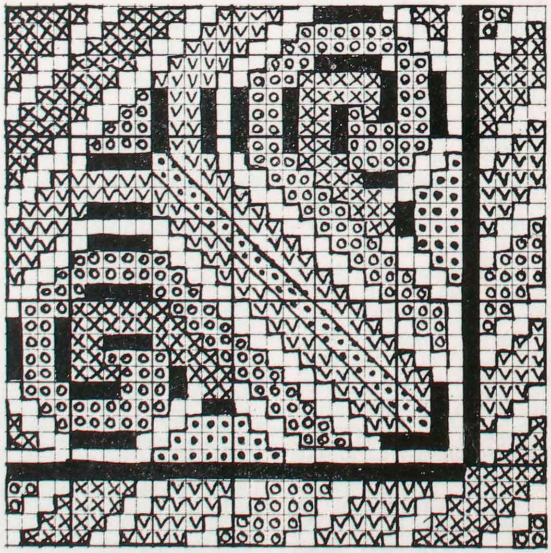

Буковина — повіт Кимполуґ

× — червона
V — зелена
• — помаранчева
o — золотисто-жовта

Музей — Сх. Філія
рисувала **Іванна Вахна**

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Канора, Саск. — Відділ ім. М. Маркович, рефер. С. Левко — передплати $120.00
Вернон, Б. К. — Відділ ім. Кн. Ольги, рефер. Н. Микитюк — передплати 30.00
Ст. Кетерінс, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, рефер. Т. Дем'яненко — передплати 130.00
Волей-Суррей, Б. К. — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. Марія Боднарчук — передпл. і прес. ф. 75.00
Едмонтон — Відділ при Катедрі Св. Івана, Л. О. Бриджес — передплати 40.00
Гефорд, Саск. — Відділ ім. О. Басарабової, рефер. Анна Ткачук — передплати 90.00
Давфин, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, рефер. Марія Андрейчук — передплати 70.00
Тандер Бей, Онт. — Відділ ім. Доньки України, рефер. М. Пресунька — передплати 140.00
Тандер Бей, Онт. — Відділ ім. Олени Пчілки, реф. Зеновія Зміївська — передпл. і прес. ф. 75.00
Монтреал — Відділ ім. Доньки України, рефер. Т. Сидоренко — передпл. і прес. фонд 299.00
Транскона, Ман. — Відділ ім. Лесі Українки, рефер. Ґ. Гуменюк — передплати і прес. фонд ... 123.00
Гамільтон — Відділ ім. Лесі Українки, рефер. Анна Корній — передпл. і прес. фонд 246.00
Принс Джордж, Б. К. — Відділ Л. Українки, рефер. Оля Винничук — передпл. — 4 нові 50.00
Торонто — Відділ ім. Кн. Ольги, рефер. Анна Бойко — передпл. і прес. фонд 57.00
Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. Марія Гарбус — передплати 120.00
Норт Бетлфорд — Відділ ім. Олени Пчілки, рефер. Кароля Білик — передплати 220.00
Вернон, Б. К. — Відділ ім. Кн. Ольги, рефер. Н. Микитюк — передплати 50.00

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

Єлена Коваль — Келґари, Альберта — у світлу пам'ять чоловіка Михайла $500.00
Українська Канадська Фундація ім. Т. Шевченка — дар для преси 250.00
П-во Петро і Катерина Колтуцькі — Сенді Лейк, Ман. З нагоди 50-ліття подружжя 200.00
Відділ ім. Лесі Українки — Гамільтон 100.00
З нагоди 20-ліття „Променя".
Анна Кархут — Кемрос, Альберта 50.00
Меланія Мельничук — Вегревил 40.00
Зеновія Зміївська — Тандер Бей 25.00
Марія Зимовець — Ст. Ленард, Кве. 20.00
Д. Масцюх — Кортвей, Б. К. 20.00
Архипресвітер д-р С. В. Савчук — Вінніпеґ 15.00
А. Векарчук — Монтреал 10.00
М. Боднарчук — Суррей, Б. К. 10.00
А. Карпінська — Ванкувер 10.00
С. Сиротюк — Вудбридж, Онт. 10.00
Т. Ткачук — Едмонтон 10.00
А. Ситник — Давфин, Ман. 10.00
Т. Візнюра — Торгилд, Альберта 5.00
Д. Чеберяк — Саскатун 5.00
А. Бельбас — Розбирн, Ман. 5.00
М. Кінар — Бойл, Альберта 5.00
А. Горбай — Роблін, Ман. 5.00
П. Свириденко — Содбури, Онт. 5.00
П. Архутич — Содбури 5.00
Вол. Іщенко — Вінніпеґ 5.00
Анаст. Погранична — Ніяґара Фалс 5.00
М. Боднарчук — Суррей, Б. К. 5.00
П. Гладинюк — Ніяґара Фалс 5.00
О. Мишкевич — Давнсвю, Онт. 5.00
Владика Миколай Дебрин — Торонто 5.00
Нат. Березнюк — Вайлвуд, Альберта 5.00
К. Грабовська — Давнсв'ю, Онт. 5.00
М. Мудра — Торонто 5.00
М. Лебедович — Суррей, Б. К. 5.00
М. Боднарчук — Суррей 5.00
Марія Нестор — Лимінгтон, Онт. 4.00
Кат. Горбачевська — Монтреал 3.00
Дж. Гуменюк — Транскона, Ман. 3.00
В. Доброгорська — Вінніпеґ 3.00

По **$2.00** склали: Лидія Мельник — Торонто, М. Ґузак — Саскатун, О. Стручинська — Давнсв'ю, К. Шмігельська — Торонто, М. Стрілецька — Монтреал, А. Борискевич — Мисисага, Онт., Анна Стахів — Торнгил.

НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ ПРИДБАЛИ:

Кароля Білик — Норт Бетлфорд, Саск. 2
Леона Бриджес — Едмонтон 2
Т. Сидоренко — Монтреал 1
М. Гребенюк — Саскатун 1
Є. Драпак — Єлов Крік, Саск. 1
Є. Боярська — Бридж Порт, Б. К. 1
М. Загребельна — Торонто 1
Соня Фалс — Калґари 1
Прот. В. Стасишин — Австралія 1
К. Паламарчук — Ту Гилс, Альберта 1
Ю. Трач — Парма, Огайо, ЗСА 1
М. Козоріз — Караґана, Саск. 1

ПРОМОВА Л. БРИДЖЕС . . .

Третє — Створім в Інституті українсько-мистецький центр і бібліотеку й запровадьмо туди лекції куховарства, шиття костюмів, хорового співу, як писати по-українському протоколи, вишивання і так далі. Скористуймо з своїх альбертських мистців українського роду. Даймо їм нагоду зійтися, обмінятися думками, та іншим навчити.

Четверте — Скажімо своїм знайомим і своїм донькам, що без їхньої негайної підтримки занепадає Союз.

П'яте — стараймось скористати з англійської мови, щоб придбати й задержати нових членок будь-якого віку й не встидаймося її уживати.

Шосте — знаходьмо засоби зацікавити не тільки замужних членок з діточками, але всіх канадок українського роду.

Сьоме — будьмо більш самостійними. Не витрачаймо трудів над такими проєктами, що нам не дуже важливі й тільки тому ми їх установляємо, бо уряд дає на таке гроші. Зробімо те, що хочемо, так як хочемо й заплатім самі, якщо нема іншої ради. Союз не раз осягнув далекої мети сам!

Сьогодні, наприклад, ви зробили щось дуже модерне й радикальне. Ви запросили до промови звичайну господиню, що навіть не є членкою Союзу. Декотрі напевно подумають, що ви збожеволіли. Але може це було добре зроблено, бо придбали ще одну членку. Я сьогодні записуюся до Союзу . . . і дякую за Вашу увагу.

Леона Фарина-Бриджес, Едмонтон

P R-44
SAMYCIA MRS S JAN 83
5712-111 AVE
EDMONTON
T5B 0A7 ALTA

ISSN 0380-2140

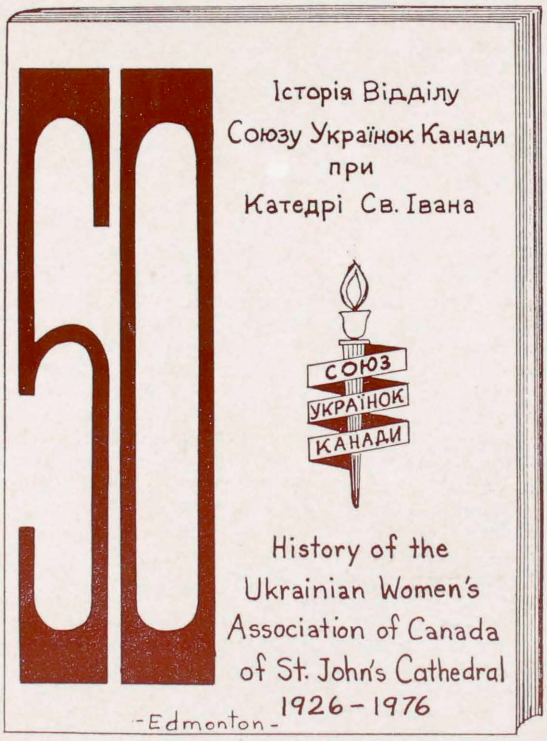

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК — ЦЕ КНИЖКА!

Замовляйте на Різдво прекрасно опрацьовану „Історію Відділу Союзу Українок Канади при Катедрі Св. Івана" в Едмонтоні.

Книга є двомовна, має 298 стор., понад 150 знимок, декотрі кольорові.

Книга розміром 8½ на 11 цалів, оправлена в тверду полотняну оправу з золотими витисками. Ціна в продажу $10.00.

Замовлення висилайте на адресу:

Mrs. Sophie Hrynyk
13340 — 110 A Ave.
Edmonton, Alberta
T5M 2M7